

Ársfundur

Frjálsa lífeyrissjóðsins

Höfuðstöðvar Arion banka hf.
26. maí 2016

Dagskrá

1. Skýrsla stjórnar
2. Kynning ársreiknings
3. Tryggingafræðileg athugun
4. Fjárfestingarstefna sjóðsins
5. Kosning stjórnar og varamanna
6. Kjör endurskoðanda
7. Tillögur um breytingar á samþykktum sjóðsins
8. Laun stjórnarmanna
9. Önnur mál

Kynning ársreiknings

Arnaldur Loftsson
Framkvæmdastjóri Frjálsa Lífeyrissjóðsins

Breyting á hreinni eign

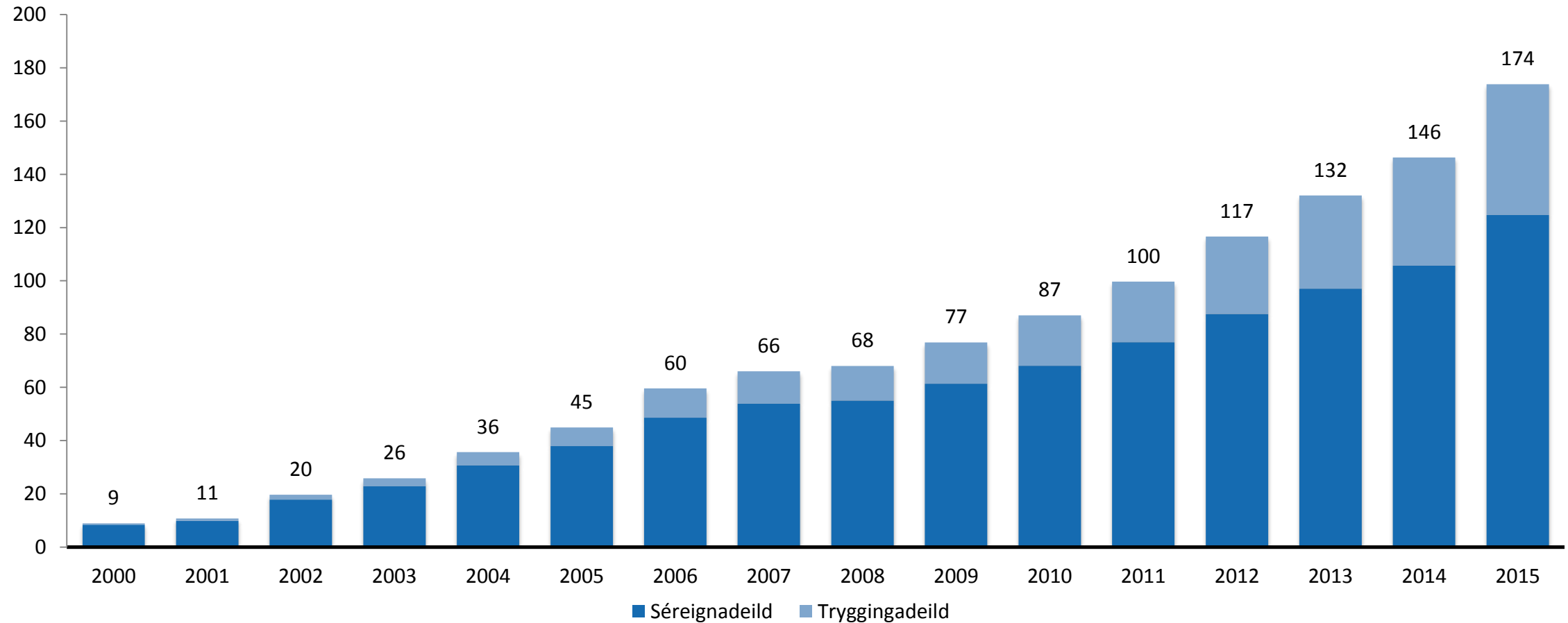
2015

	2015	2014	Breyting
Iðgjöld	13.361	10.054	33%
Lífeyrir	-3.286	-3.379	-3%
Fjárfestingartekjur	18.062	8.104	123%
Fjárfestingargjöld	-396	-352	13%
Rekstrarkostnaður	-181	-163	11%
Hækkun á hreinni eign á árinu	27.559	14.264	93%
Hrein eign frá fyrra ári	146.297	132.034	11%
Hrein eign í árslok til greiðslu lífeyris	173.857	146.298	19%

Sundurliðun hreinnar eignar í árslok

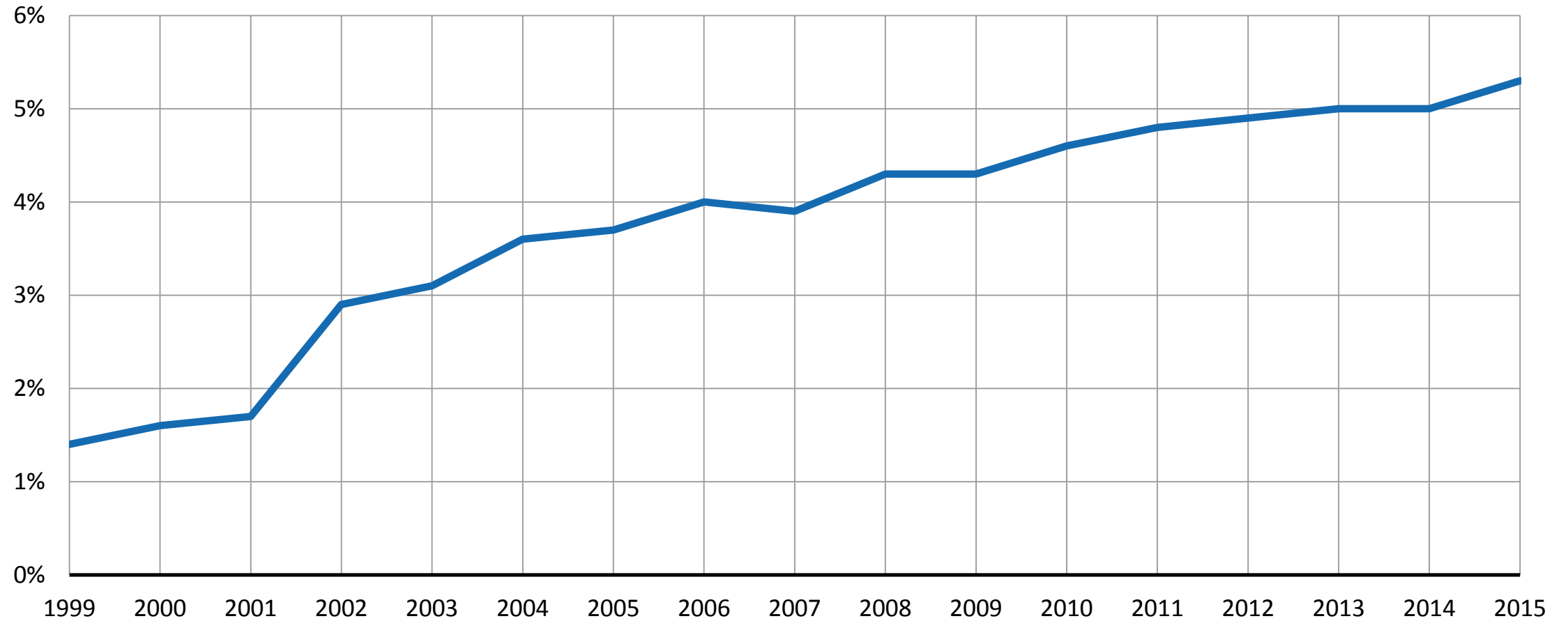
Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Tryggingadeild	Samtals
95.290	9.168	20.020	199	49.179	173.857

Stærð Frjálsa lífeyrissjóðsins

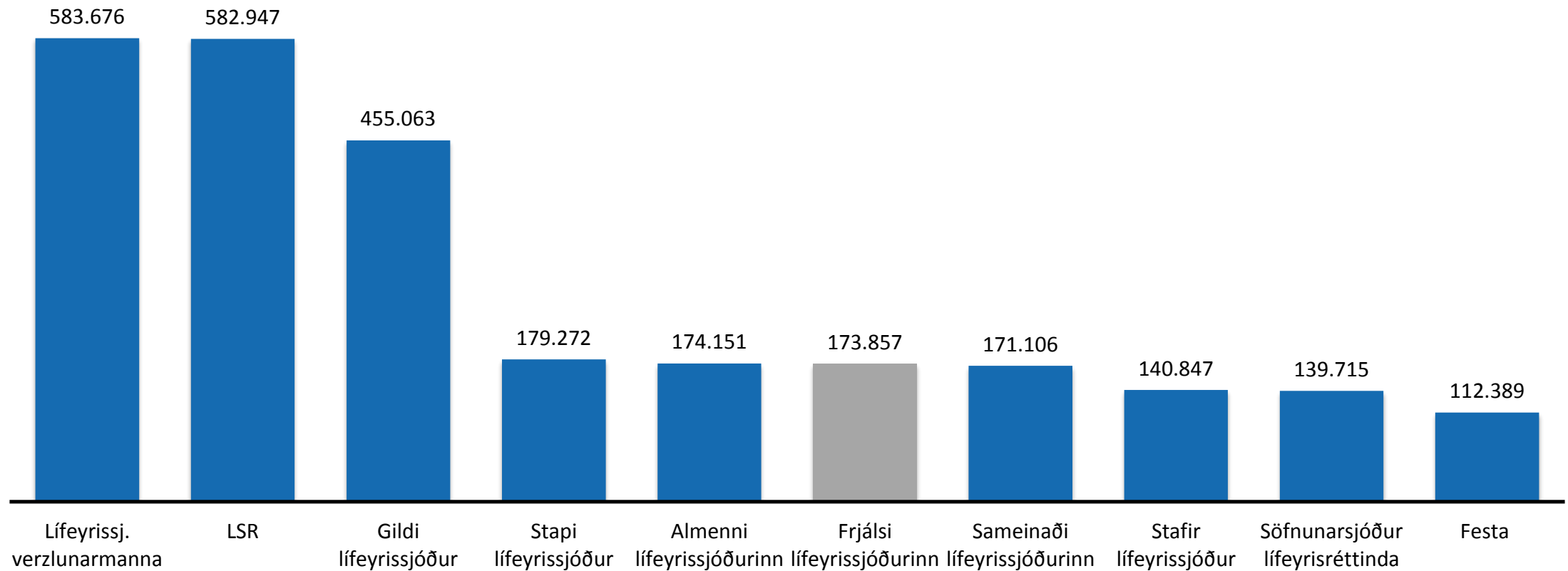
Þróun á stærð Frjálsa lífeyrissjóðsins

Í hlutfalli við íslenska lífeyriskerfið

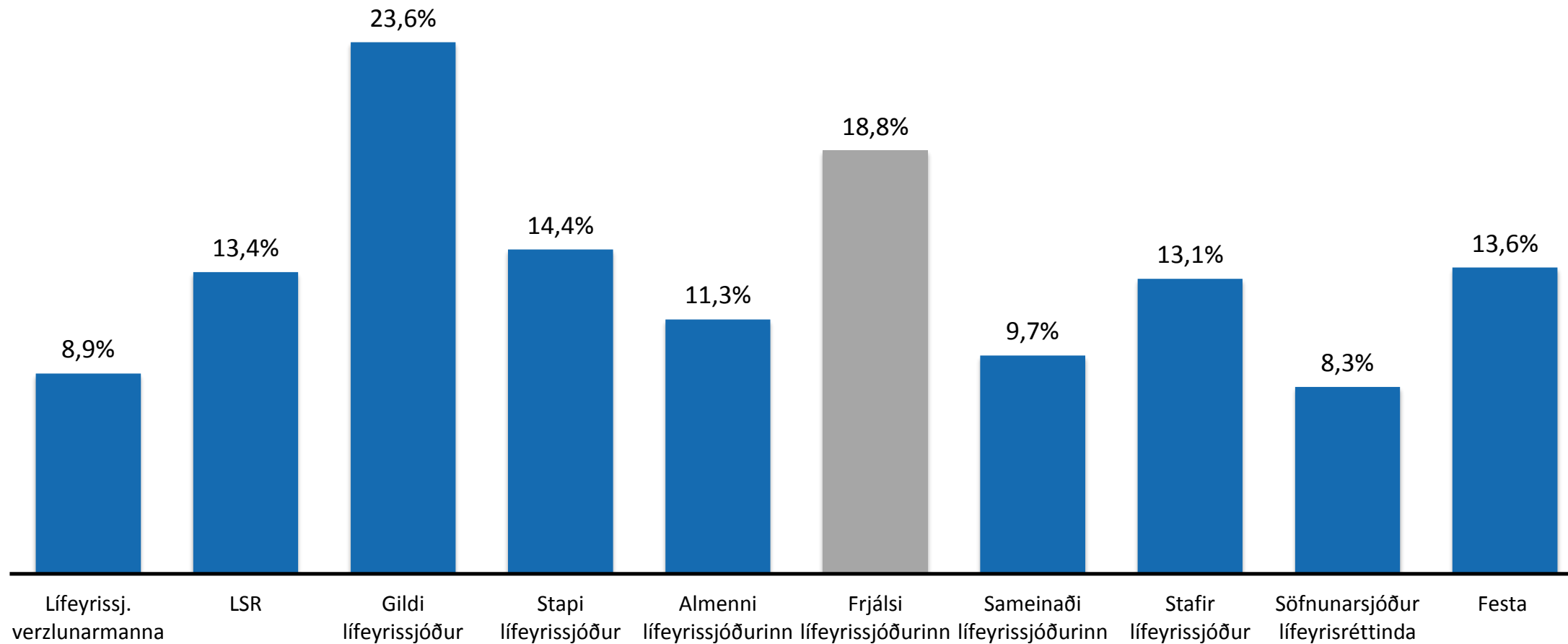
Hrein eign stærstu lífeyrissjóða

Árslok 2015

Vöxtur stærstu sjóða

2015

Iðgjöld

2015

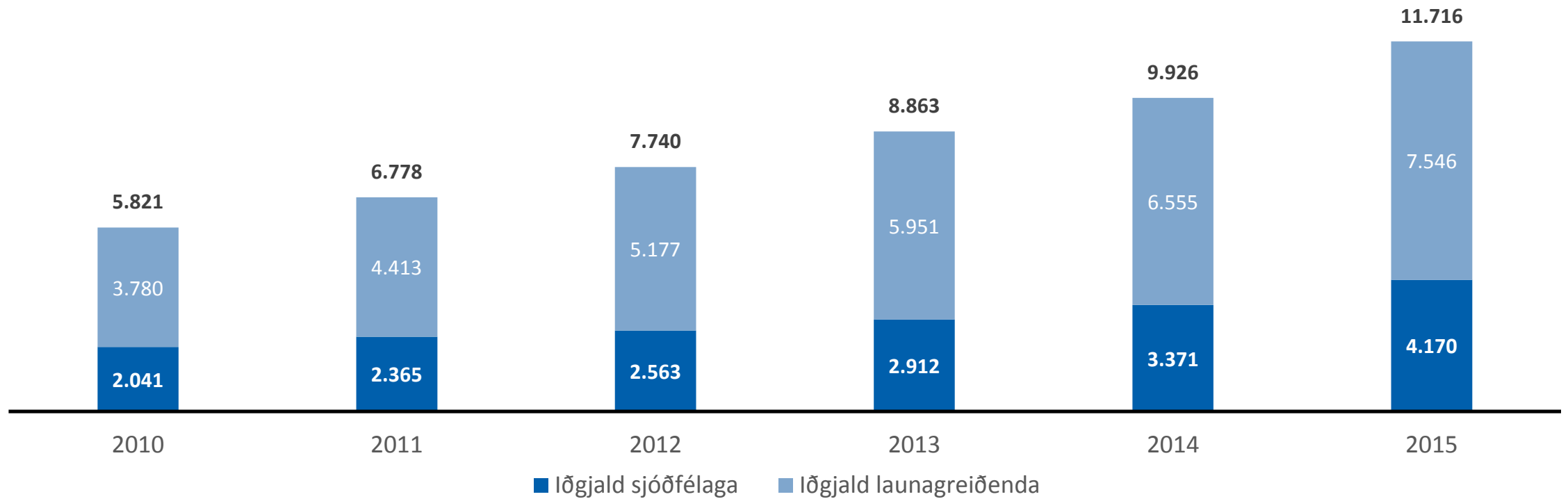
Breytingar á hreinni eign

	2015	2014	Breyting
Iðgjöld sjóðfélaga	4.170	3.371	24%
Iðgjöld launagreiðenda	7.546	6.555	15%
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	1.489	2	62.212%
Sérstök aukaframlög	155	126	23%
Hrein eign í árslok til greiðslu lífeyris	13.360	10.054	33%

Skýring 10. Greining á iðgjöldum sjóðfélaga og launagreiðenda

	2015	2014	Breyting
Lágmarksiðgjöld	9.420	8.166	15%
Viðbótariðgjöld	2.296	1.759	31%

Þróun iðgjalda

Lífeyrir

2015

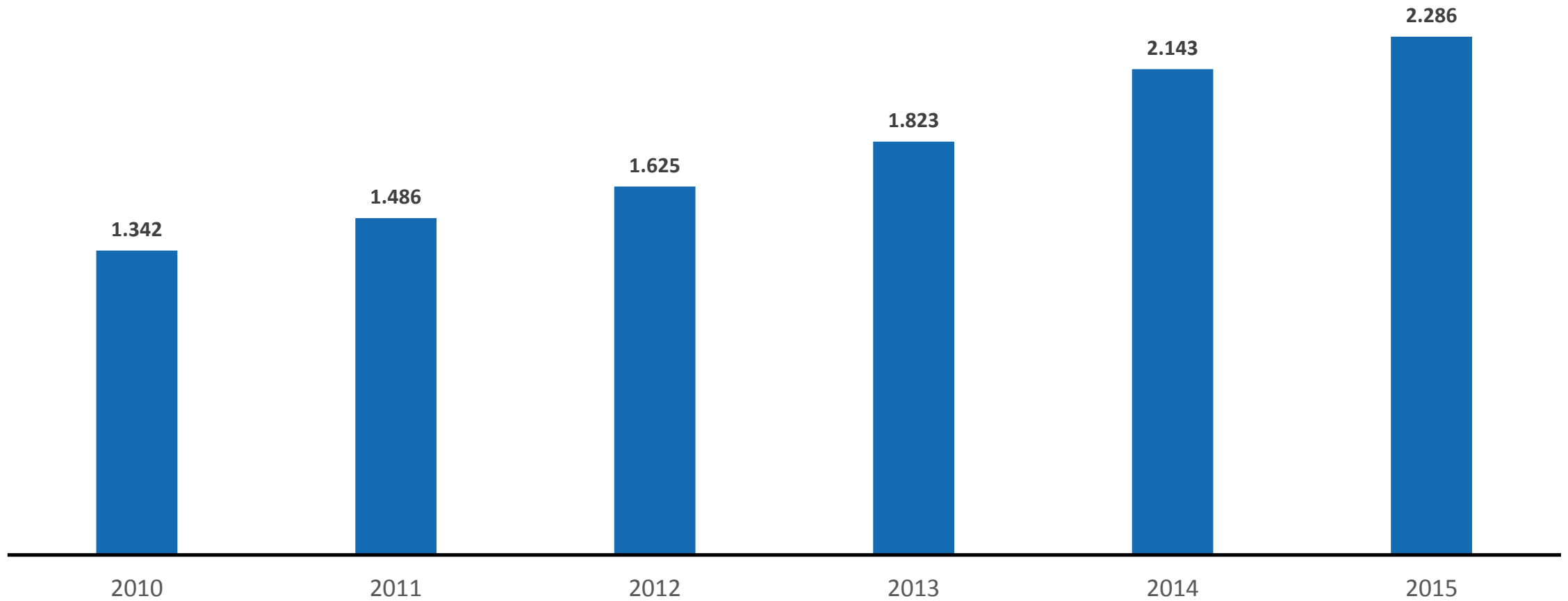
Breytingar á hreinni eign

	2015	2014	Breyting
Lífeyrir	2.285	2.142	7%
Útgreiðsla séreignarsparnaðar skv. br.b.ákvæði	176	1.007	-82%
Viðbótariðgjöldum ráðstafað inn á höfuðstól lána	722	142	410%
Annar beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	102	88	16%
	3.286	3.379	-3%

Skýring 12. Sundurliðun á lífeyri

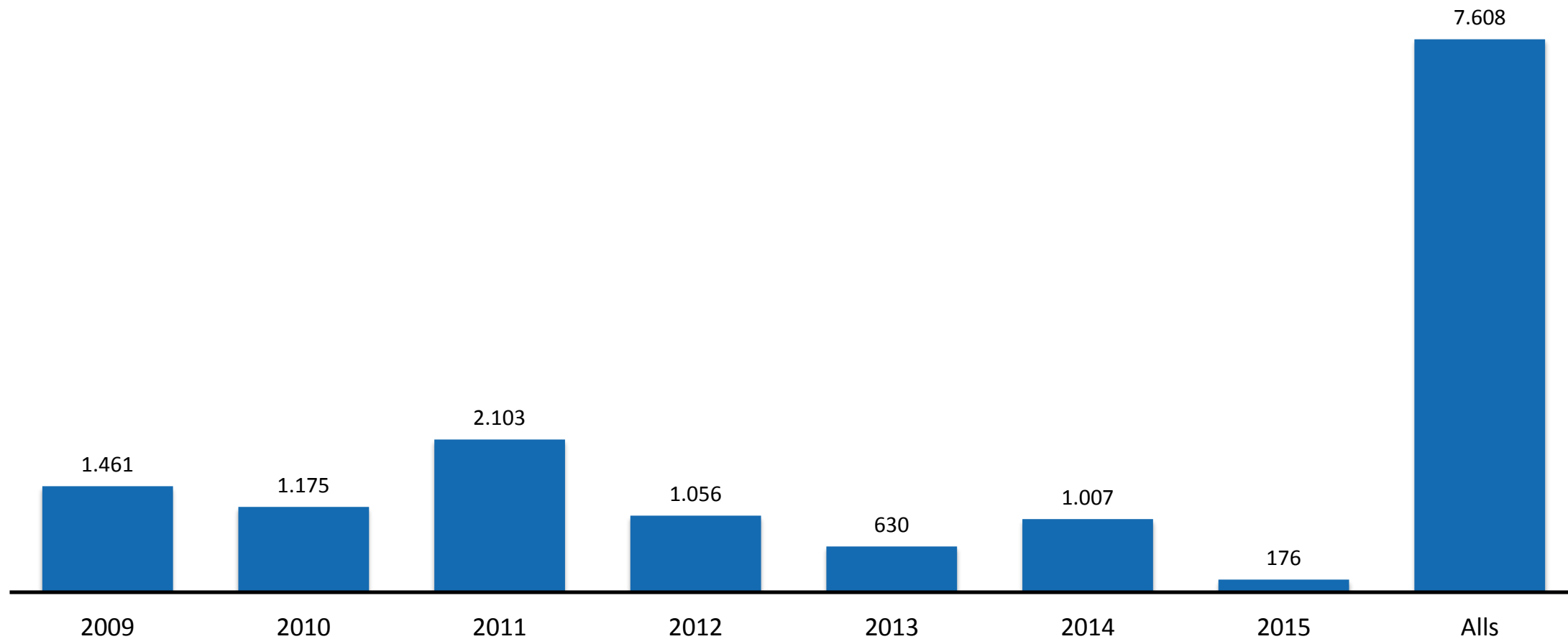
	2015	2014	Breyting
Ellilífeyrir	1.789	1.737	3%
Barnalífeyrir	20	18	11%
Makalífeyrir	36	30	18%
Örorkulífeyrir	279	243	15%
Annar lífeyrir	162	115	41%
	2.285	2.142	7%

Þróun lífeyris

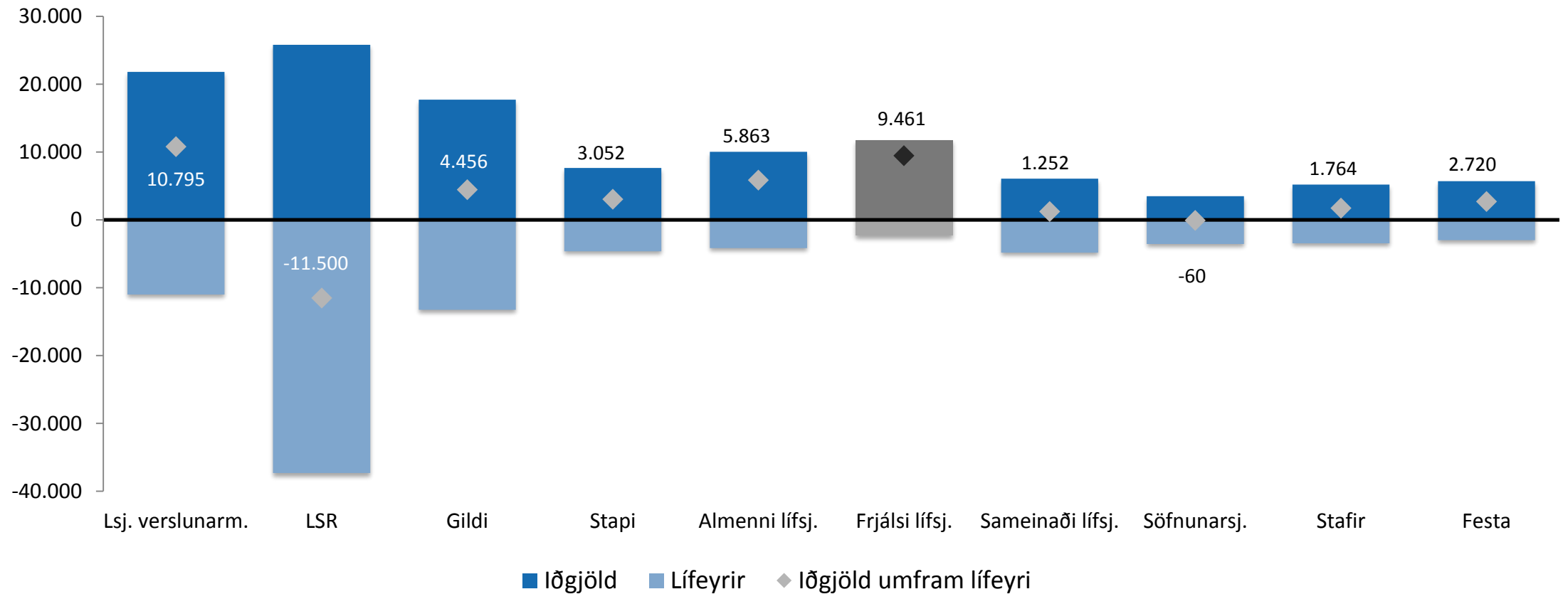
Útgreiðsla séreignarsparnaðar

Samkvæmt bráðabirgðaákvæði laga

Iðgjöld og lífeyrir stærstu lífeyrissjóðanna

2015

Fjárfestingartekjur

2015

Breytingar á hreinni eign

	2015	2014	Breyting
Tekjur af eignarhlutum	2.641	595	344%
Vaxtatekjur og gengismunur	15.341	7.509	104%
Breytingar á niðurfærslu	80	-10	
	18.062	8.094	123%

Skýring 17. Vaxtatekjur og gengismunur

	2015	2014	Breyting
Skuldabréf og hlutdeildarskírteini	15.247	5.831	161%
Vaxtatekjur vegna iðgjalda	21	22	-5%
Bankainnstæður	595	559	6%
Gengismunur vegna erlendra gjaldmiðla	-522	1.107	
	15.341	7.509	104%

Fjárfestingargjöld og rekstrarkostnaður

2015

Breytingar á hreinni eign - Fjárfestingargjöld

	2015	2014	Breyting
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	193	169	14%
Önnur fjárfestingargjöld	204	184	11%
Breytingar á hreinni eign - Rekstrarkostnaður	396	352	12%

	2015	2014	Breyting
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	181	163	11%
	181	163	11%

Skýring 18. Sundurliðun á fjárfestingargjöldum og rekstrarkostnaði

	2015	2014	Breyting
Umsýsluþóknun	470	417	13%
Vörsluþóknun	44	32	38%
Önnur fjárfestingargjöld og kostnaður	63	66	2%
	577	515	13%

Efnahagsreikningur

Árslok 2015

	2015	2014	Breyting
Fjárfestingar:			
Verðbréf með breytilegum tekjum	69.106	58.264	19%
Verðbréf með föstum tekjum	84.071	73.703	14%
Veðlán	3.244	2.741	18%
Bankainnstæður	13.066	9.161	43%
Aðrar fjárfestingar	0	40	
Kröfur:			
Kröfur á launagreiðendur	743	669	11%
Aðrar kröfur	137	217	-37%
Aðrar eignir:			
Sjóður og veltiinnlán	5.150	2.055	151%
Skuldir:			
Ógreidd iðgjöld til ráðstöfunar inn á höfuðstól lána	-27	-38	-30%
Aðrar skuldir	- 1.632	-513	-218%
Eignir samtals	175.516	146.849	20%
Skuldir samtals	-1.659	-551	-201%
Hrein eign til greiðslu lífeyris	173.857	146.298	19%

Sjóðstreymi

2015

	2015	2014	Breyting
Inngreiðslur:			
Iðgjöld	11.888	9.912	20%
Fjárfestingartekjur	1313	665	97%
Afborganir verðbréfa	5.821	4.883	19%
Seld verðbréf með breytilegum tekjum	14.146	12.410	14%
Seld verðbréf með föstum tekjum	4.644	712	552%
Seldar aðrar fjárfestingar	40	0	
	37.852	28.583	32%
Útgreiðslur:			
Lífeyrir	3.286	3.237	2%
Fjárfestingargjöld	386	341	13%
Rekstrarkostnaður	181	164	10%
Skammtímalíðir, breyting	111	56	99%
	3.964	3.798	4%
Ráðstöfunarfé til kaupa á verðbréfum og öðrum fjárfestingum	33.888	24.785	37%
Keypt verðbréf með breytilegum tekjum	13.128	12.747	3%
Keypt verðbréf með föstum tekjum	13.152	9.767	35%
Ný veðlán og útlán	903	814	11%
Hækkun á bankainnistæðum	3.905	4.317	-10%
Greitt vegna flutnings séreignadeilda LSS	-294	0	
	30.793	27.644	11%
Hækkun /(lækkun) á sjóði og veltiinnlánnum	3.095	-2.859	-208%
Sjóður og veltiinnlán í ársbyrjun	2.055	4.914	-58%
Sjóður og veltiinnlán í árslok	5.150	2.055	151%

Breytingar á inneign sjóðfélaga

2015

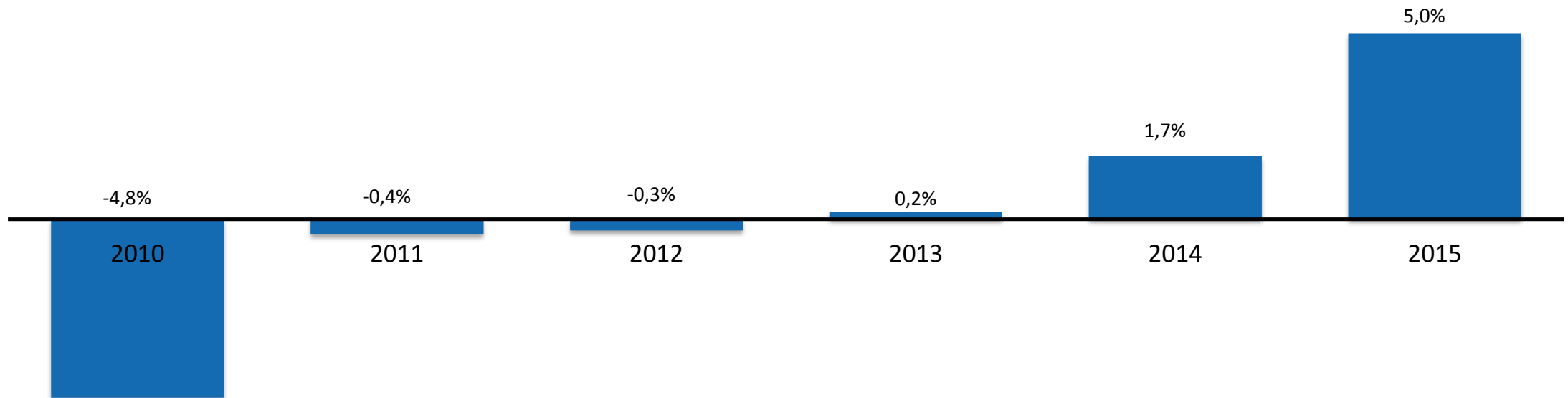
Skýring 23

	2015	2014	Breyting
Iðgjöld	13.361	9.912	35%
Greiddur lífeyrir	-3.286	-3.237	1%
Fjárfestingartekjur – (gjöld)	17.484	7.589	130%
	27.559	14.264	93%

Tryggingafræðileg staða og þróun

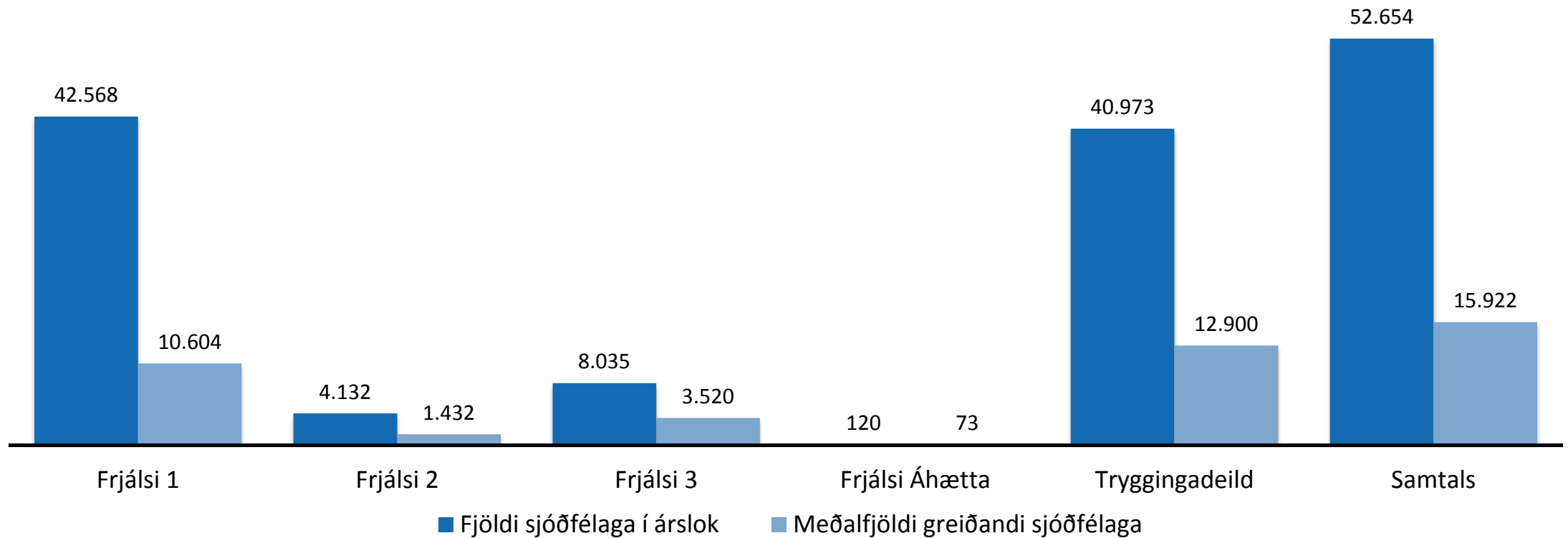
Árslok 2015

	Áfallin skuldbinding	Framtíðar skuldbinding	Heildar skuldbinding
Eignir umfram skuldbindingar	4.556	1.071	5.627
Í hlutfalli af skuldbindingum	10,3%	1,6%	5,0%

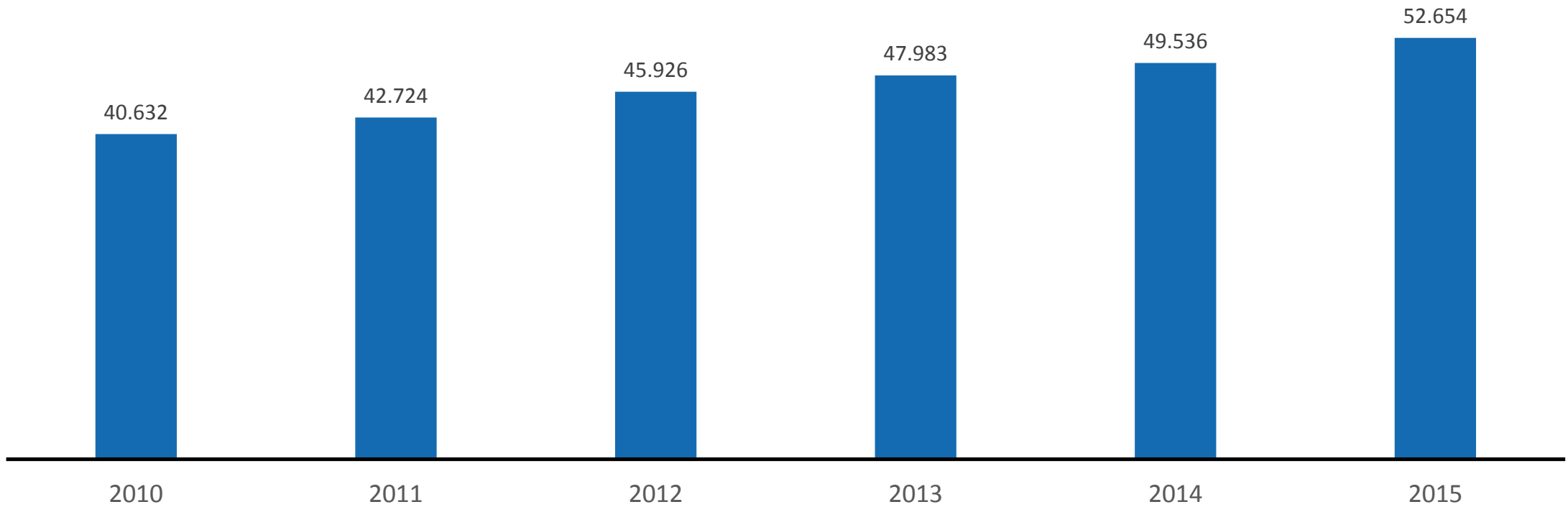

Fjöldi sjóðfélaga í einstökum leiðum

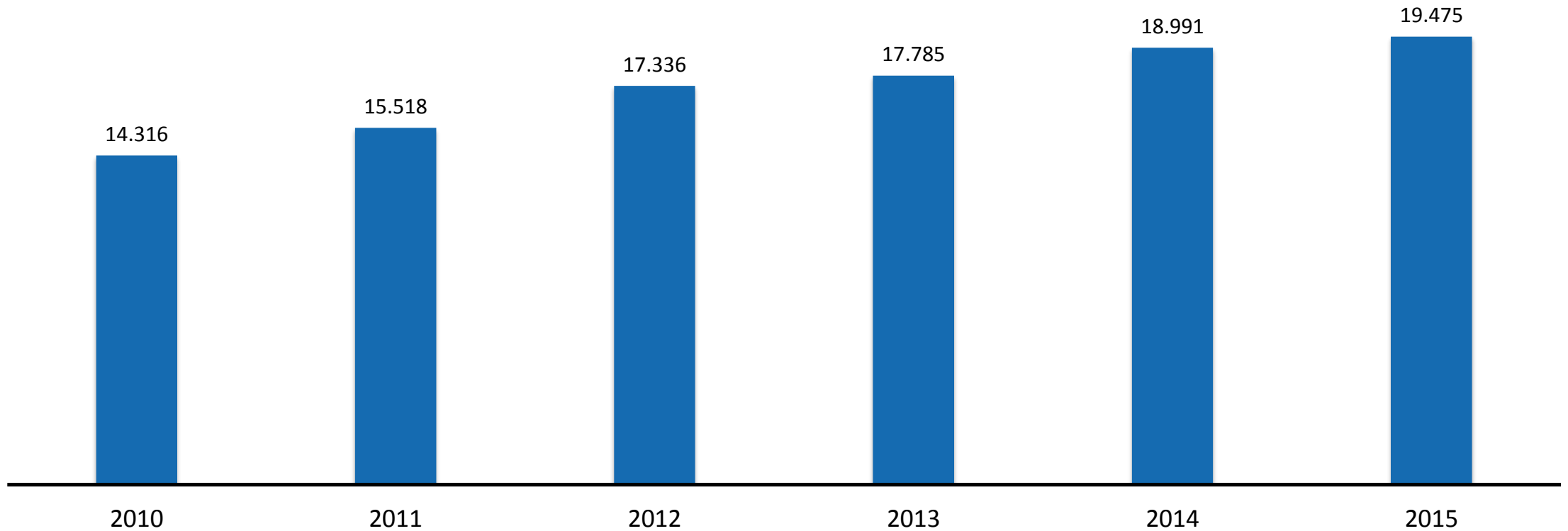
2015

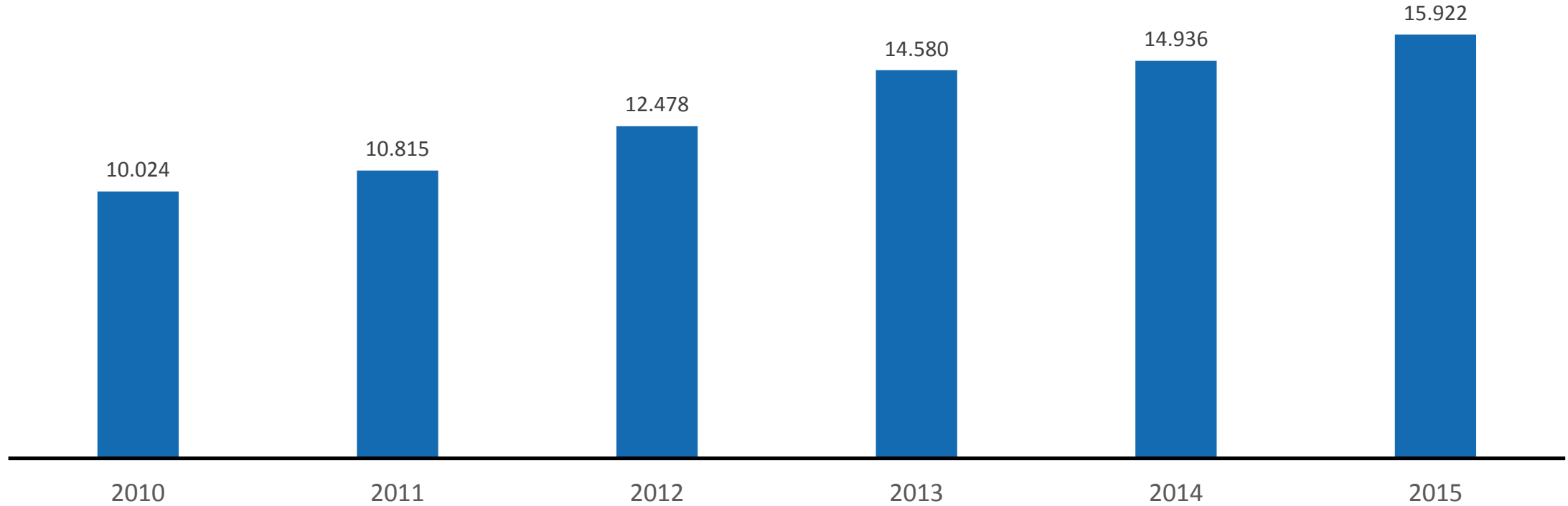
Heildarfjöldi sjóðfélaga

Fjöldi greiðandi sjóðfélaga

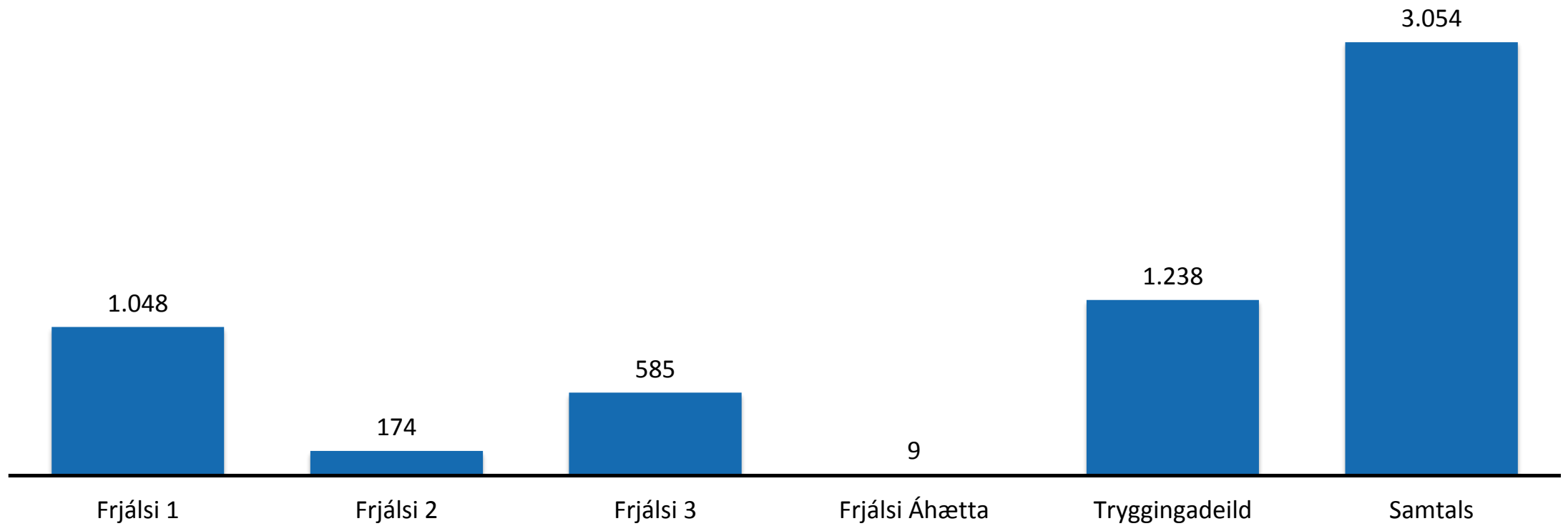

Meðalfjöldi greiðandi sjóðfélaga

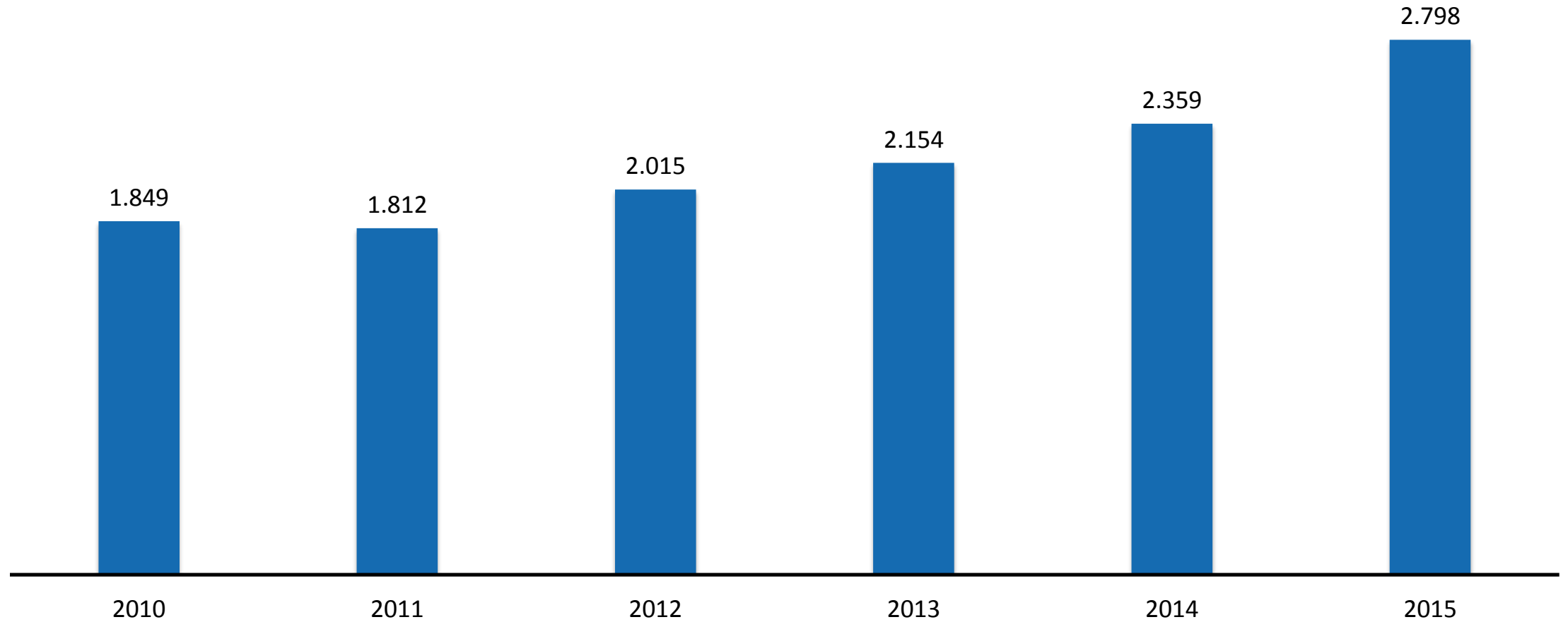

Fjöldi lífeyrisþega sundurliðaðir á leiðir

2015

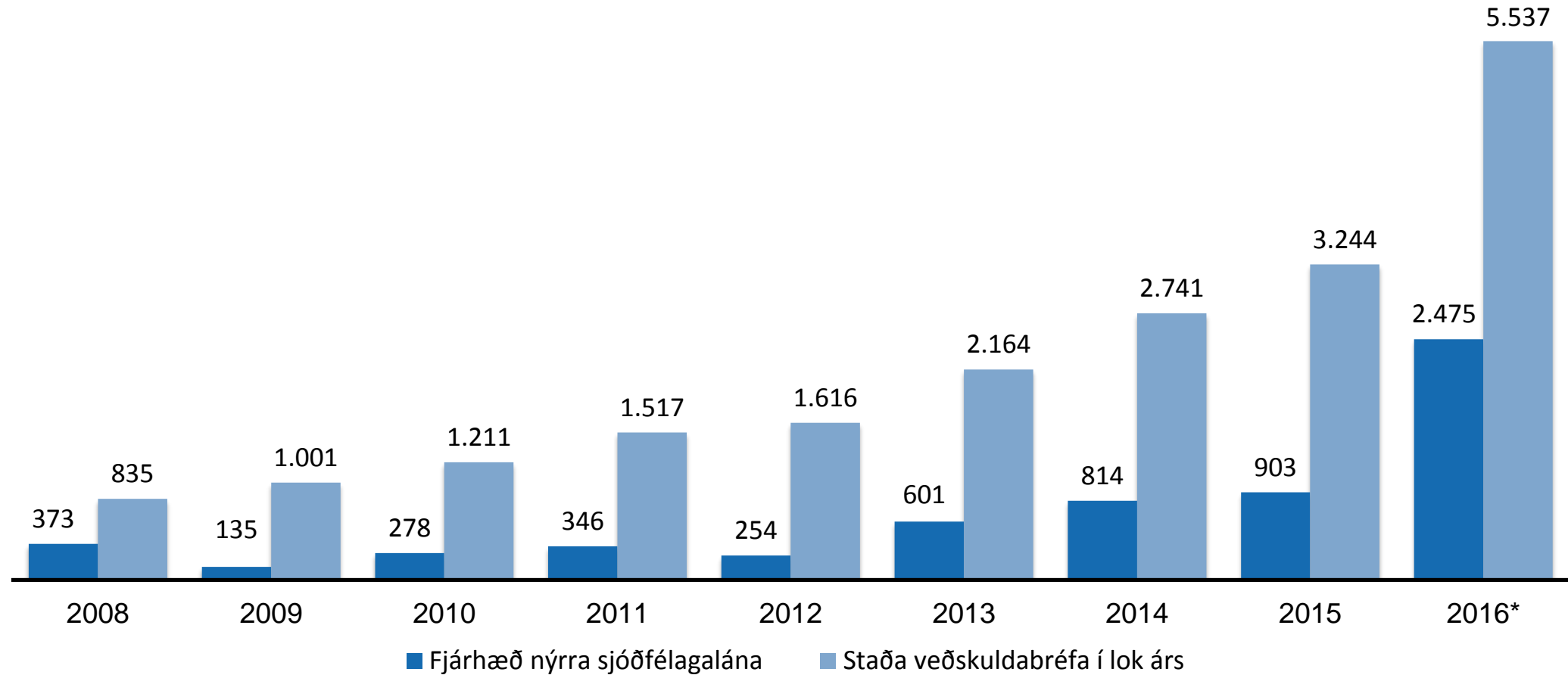
Fjöldi lífeyrisþega á hverju ári

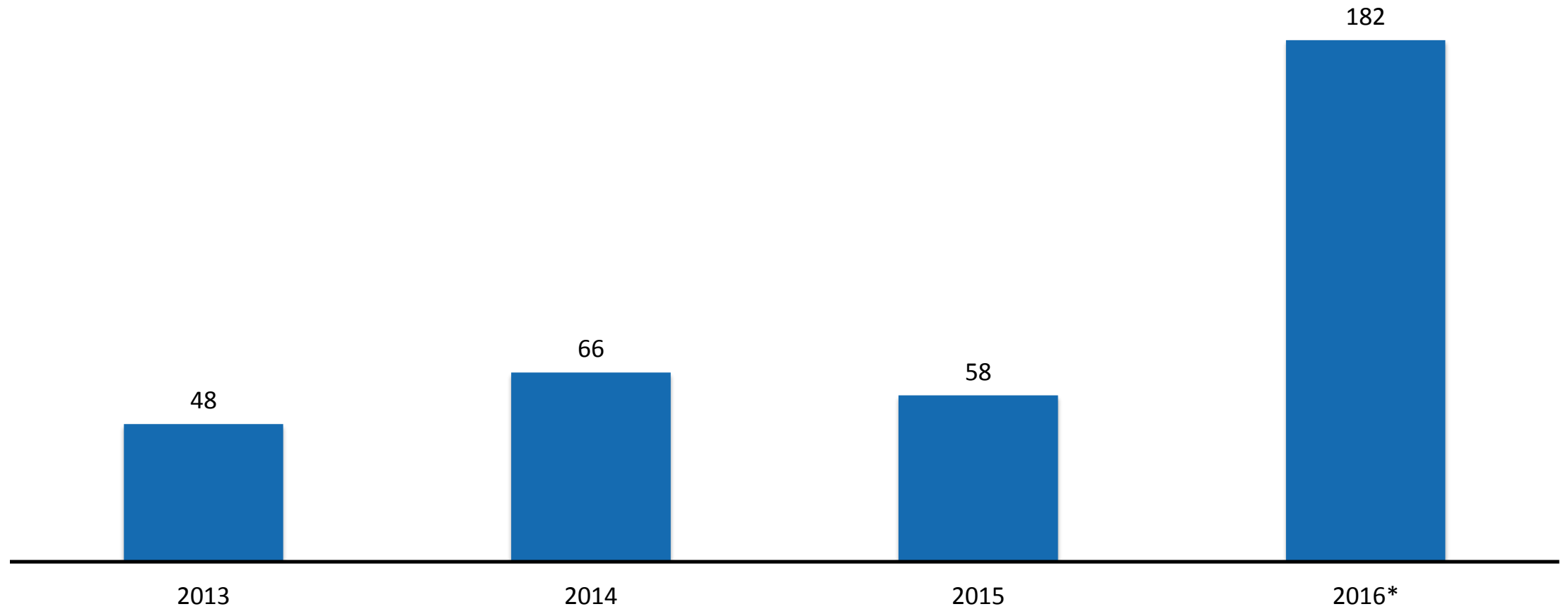
Sjóðfélagalán Frjálsa lífeyrissjóðsins

Verðtryggt/óverðtr.	Vextir	Veðhlutfall	Takmarkanir
Verðtryggt breytilegir <ul style="list-style-type: none"> Jafnar afb./Jafngreiðslur Grunnlán Viðbótarlán 	<ul style="list-style-type: none"> Breytilegir ársfj.lega Fylgja 3m RIKS21 Álag 0,6% á grunnláni Álag 1,25% á viðbótarláni <p>Vextir á grunnláni 3,32% Vextir á viðbótarláni 3,97%</p>	<ul style="list-style-type: none"> Grunnlán max 65% Viðbótarlán 65-75% Max 100% af brunabótamati og lóðamati 	<ul style="list-style-type: none"> Lánsupphæð 1-40 millj. Krafa um 1. og 2. veðrétt ef veðhlutfall fer yfir 65% Lánstími 5-40 ár
Verðtryggt fastir <ul style="list-style-type: none"> Jafnar afb./Jafngreiðslur Grunnlán Viðbótarlán 	<ul style="list-style-type: none"> Fastir vextir út lánstímann Ákvörðun stjórnar <p>Vextir á grunnláni 3,75% Vextir á viðbótarláni 4,4%</p>	<ul style="list-style-type: none"> Grunnlán max 65% Viðbótarlán 65-75% Max 100% af brunabótamati og lóðamati 	<ul style="list-style-type: none"> Lánsupphæð 1-40 millj. Krafa um 1. og 2. veðrétt ef veðhlutfall fer yfir 65% Lánstími 5-40 ár
Óverðtryggt <ul style="list-style-type: none"> Jafnar afb./Jafngreiðslur Grunnlán Viðbótarlán 	<ul style="list-style-type: none"> Fastir vextir til 3 ára í senn Ákvörðun stjórnar <p>Vextir á grunnláni 6,58% Vextir á viðbótarláni 7,23%</p>	<ul style="list-style-type: none"> Grunnlán max 65% Viðbótarlán 65-75% Max 100% af brunabótamati og lóðamati 	<ul style="list-style-type: none"> Lánsupphæð 1-40 millj. Krafa um 1. og 2. veðrétt ef veðhlutfall fer yfir 65% Lánstími 5-40 ár

Sjóðfélagalán

Fjöldi nýrra sjóðfélaga

Ávöxtun og eignastýring

Marinó Örn Tryggvason
Forstöðumaður eignastýringar fagfjárfesta

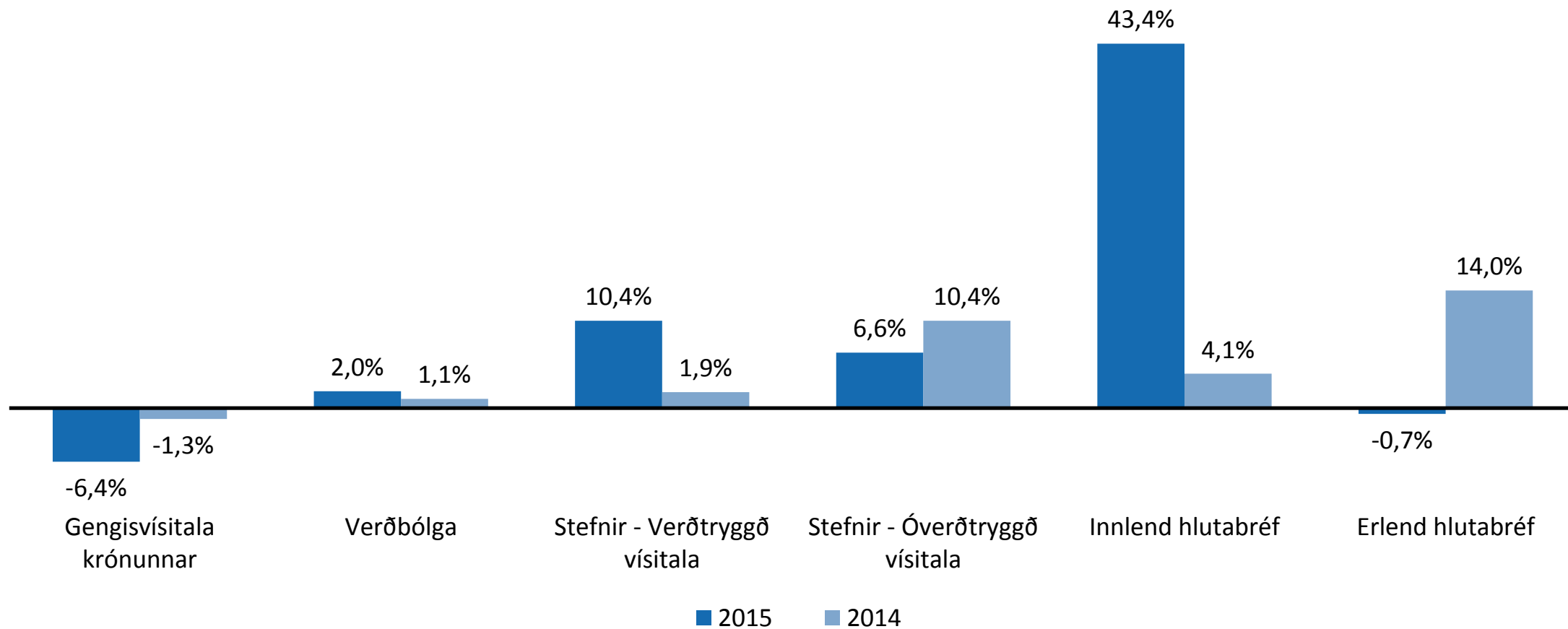

Ávöxtun

The image shows a hand-drawn organizational chart on a white background. The chart consists of several levels of boxes and ovals connected by lines. At the top, there are three ovals. Below them are several rectangular boxes, some of which are further divided into smaller boxes. A hand is visible in the lower right corner, holding a black marker and pointing towards the chart. A blue rectangular box with the text 'Ávöxtun' is overlaid on the left side of the chart.

Þróun markaða 2015

Í samanburði við 2014

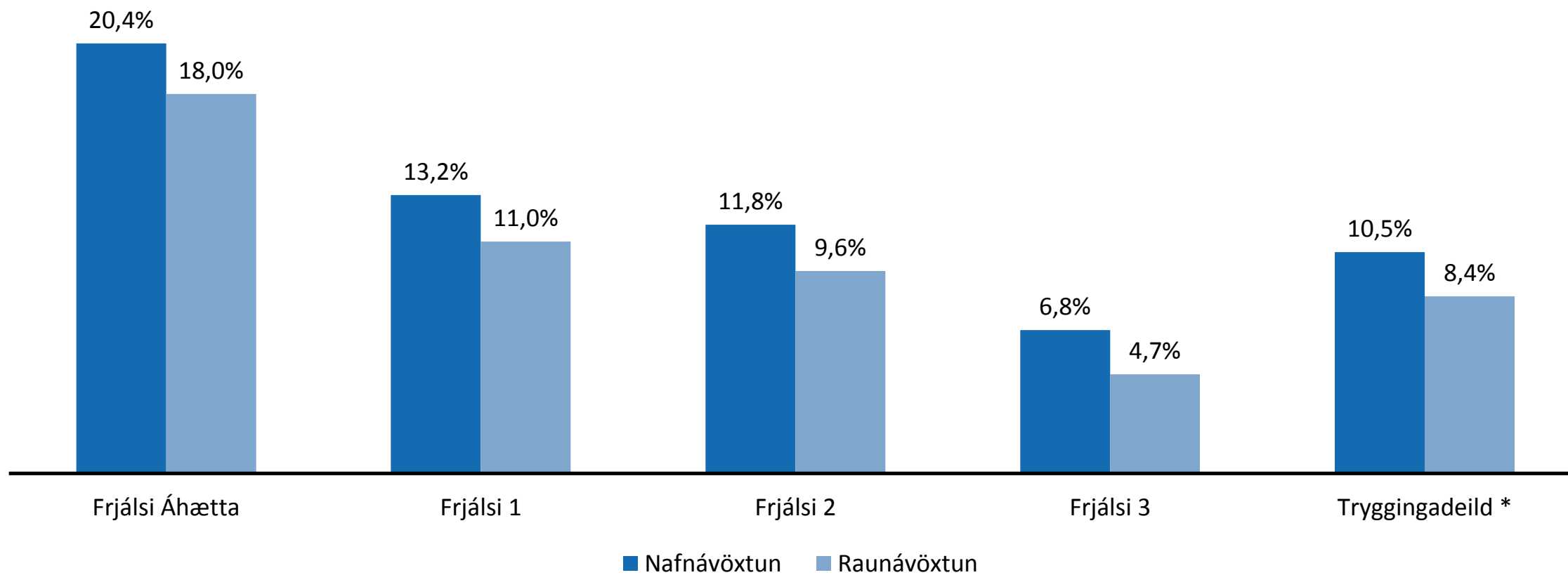

Innlend hlutabréf: Úrvalsvísitala Kauphallar Íslands (OMXÍ8ISK), Erlend hlutabréf: Heimsvísitala hlutabréfa (MSCI World Index, ISK).

32 Heimild: Hagstofa Íslands, Stefnir, Nasdaq Iceland, Bloomberg og Arion banki.

Ávöxtun

2015

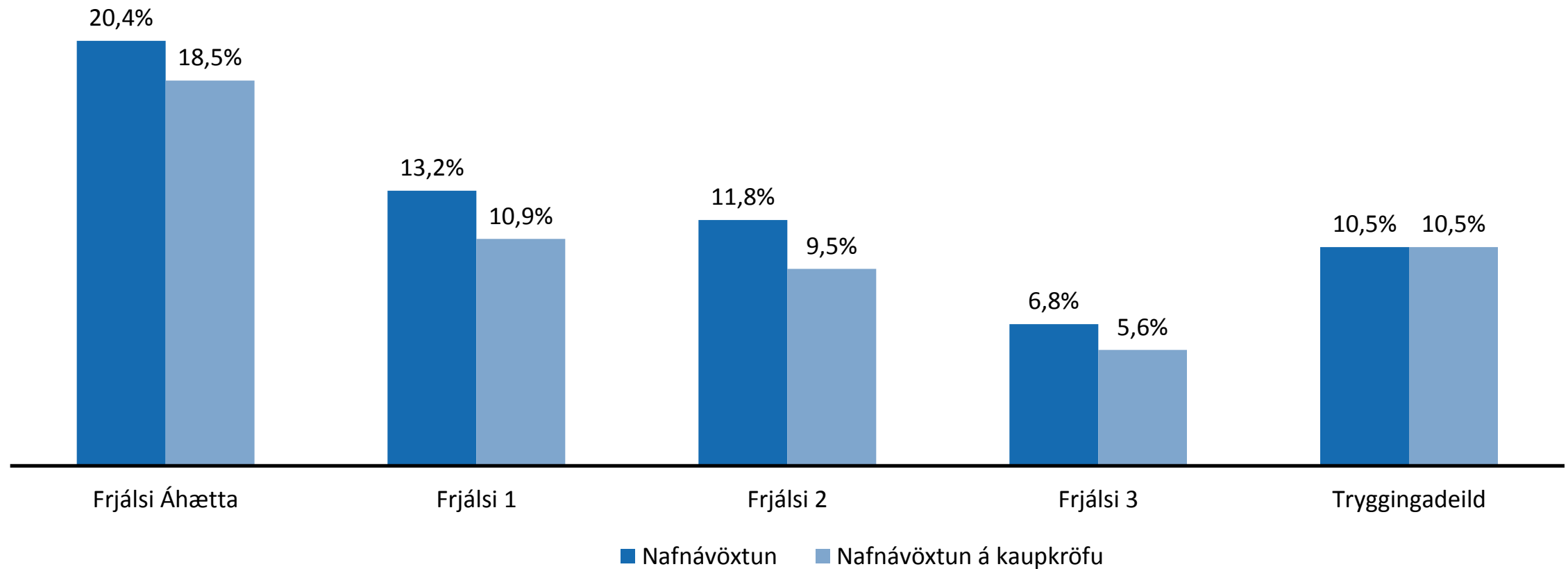

Uppgjörsaðferðir lífeyrissjóða

- Lífeyrissjóðir gera almennt upp með svokallaðri kaupkröfuaðferð
 - Felur í sér að breytingar á markaðsverði skuldabréfa hafa lítil áhrif á ávöxtun
 - Árleg ávöxtun skuldabréfa er þekkt við kaup bréfsins (að því gefnu að skuldari standi í skilum)
- Tryggingadeild sjóðsins gerir upp með kaupkröfu en séreignaleiðir miðað við markaðsverð skuldabréfa

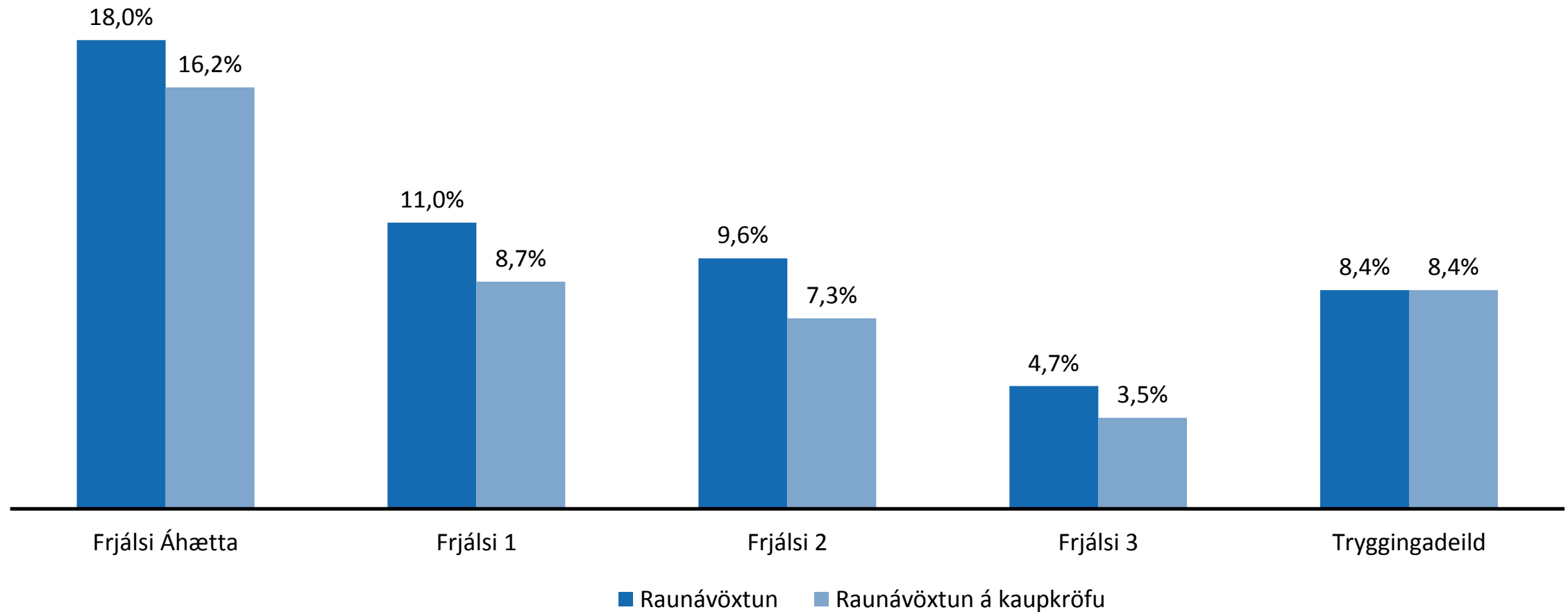
Nafnávöxtun og uppgjörsaðferð

2015

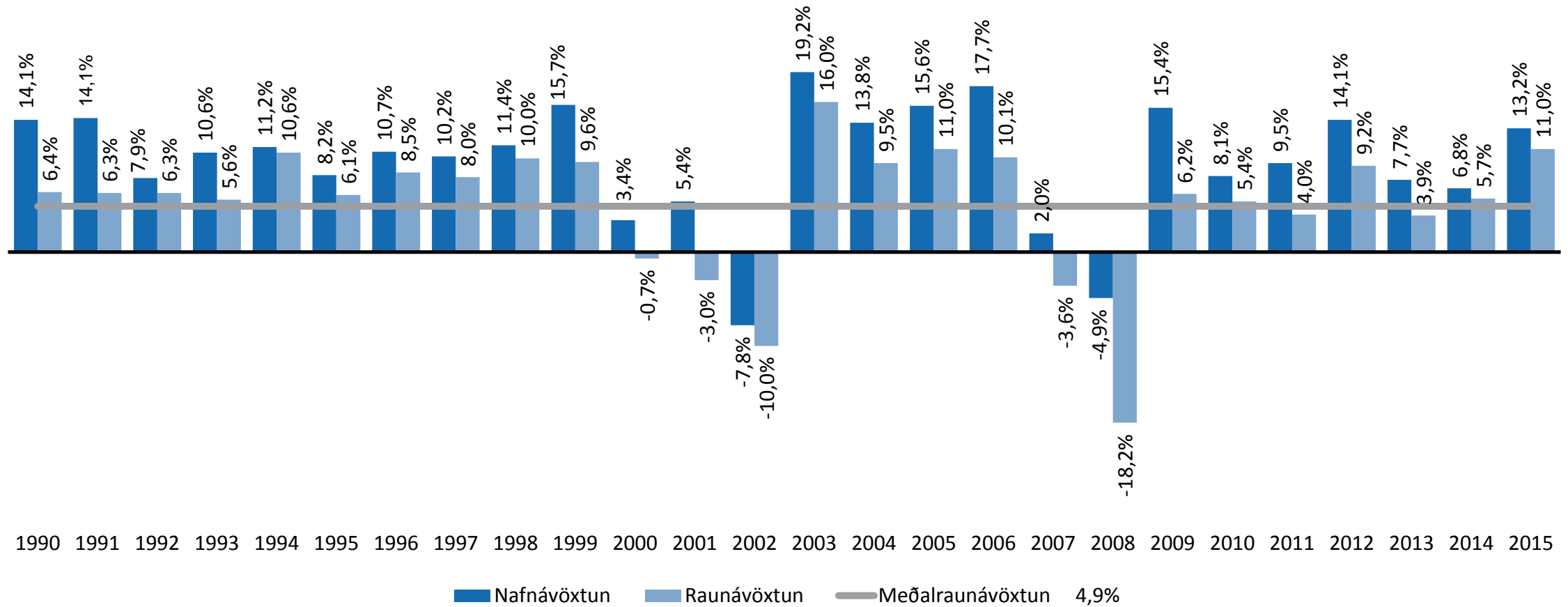
Raunávöxtun og uppgjörsaðferð

2015

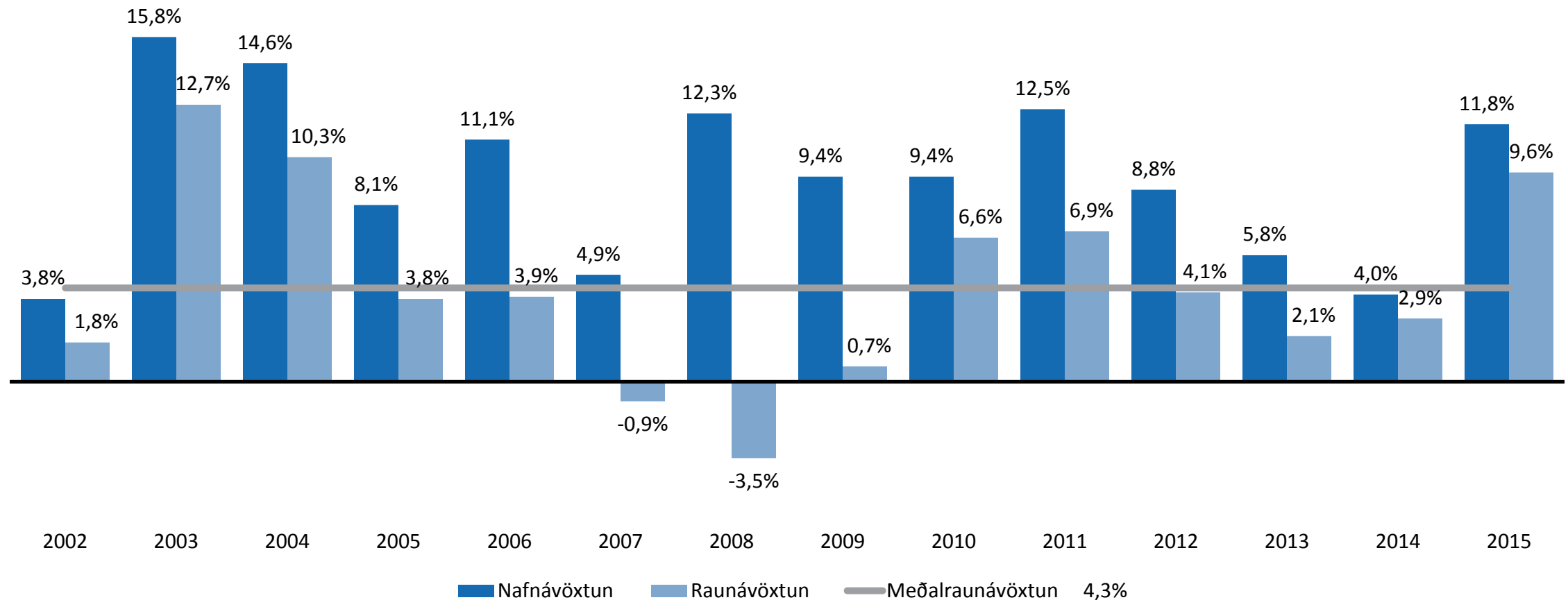
Frjálsi 1

Ávöxtun til langs tíma

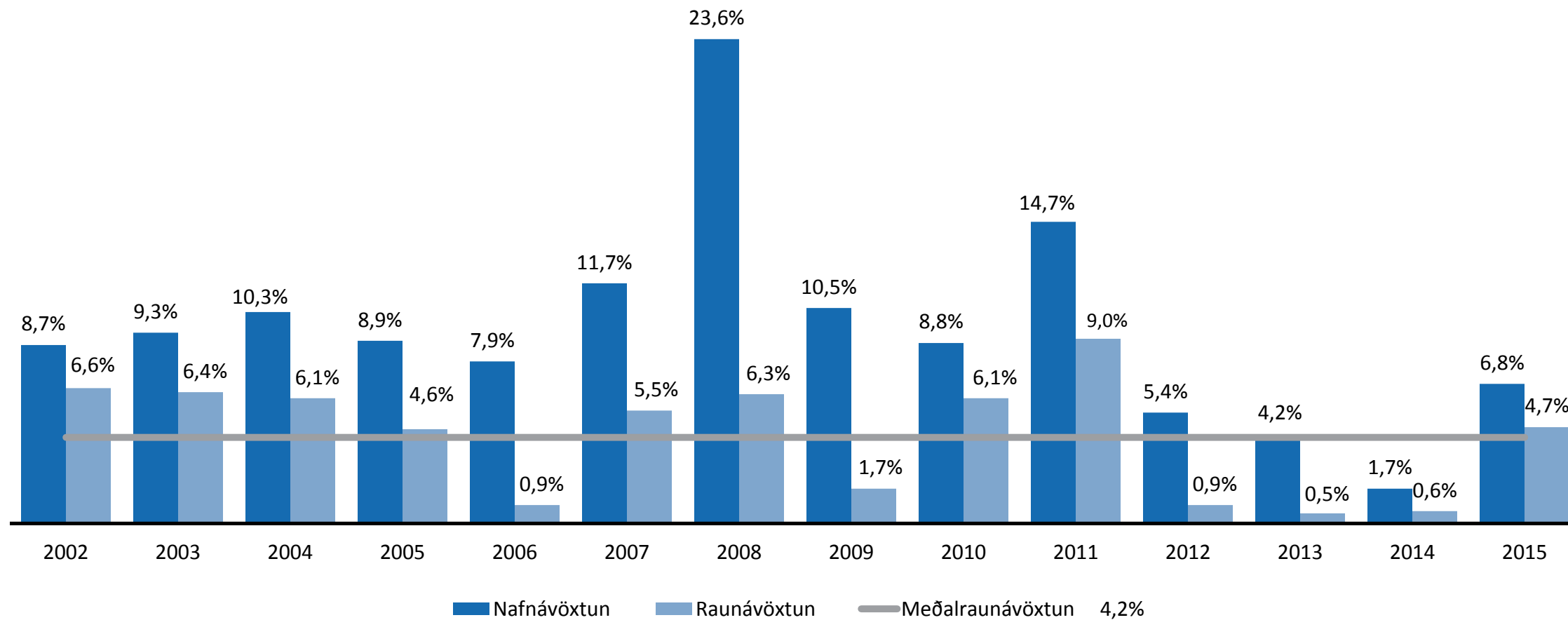
Frjálsi 2

Ávöxtun til langs tíma

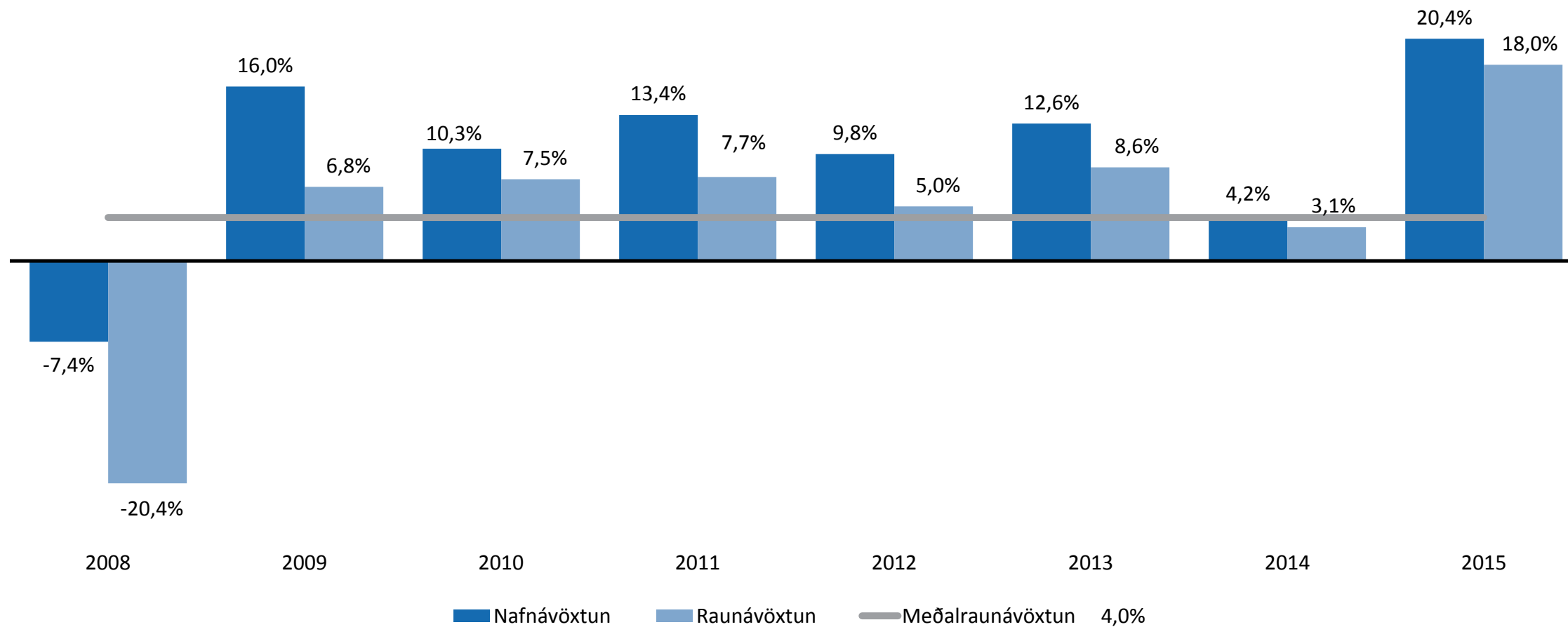
Frjálsi 3

Ávöxtun til langs tíma

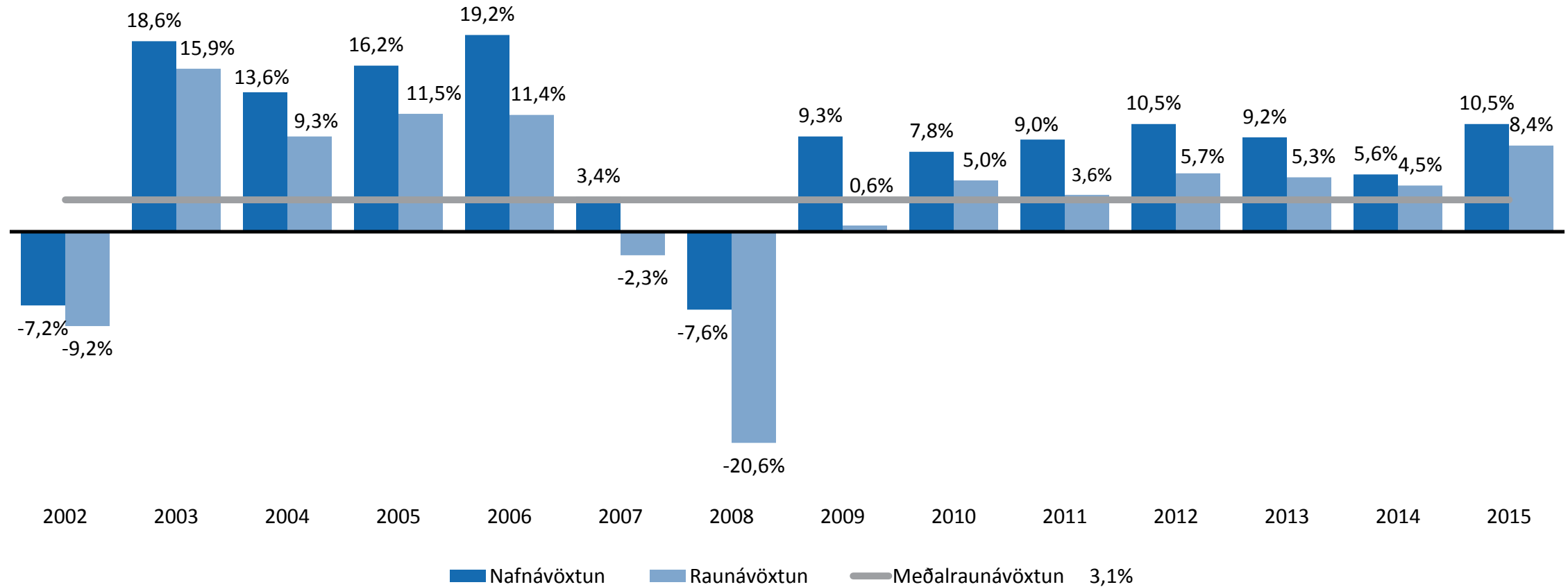
Frjálsi Áhætta

Ávöxtun til langs tíma

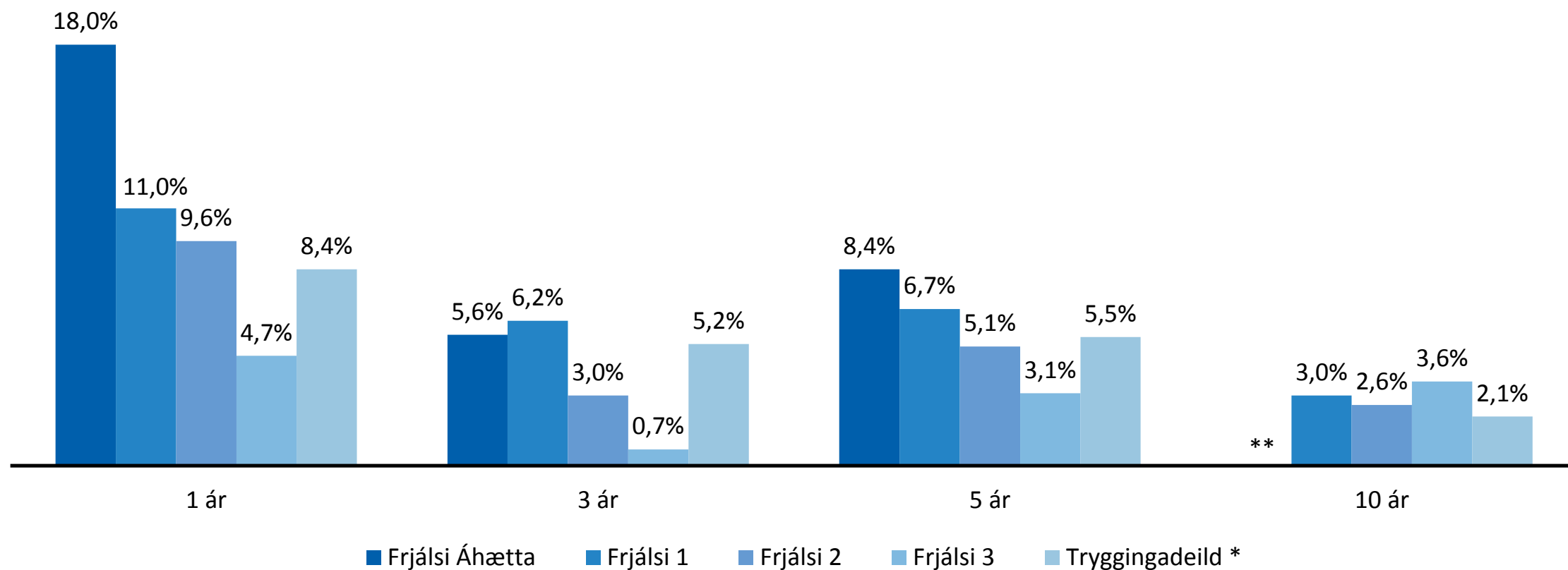
Frjálsi Tryggingadeild

Ávöxtun til langs tíma*

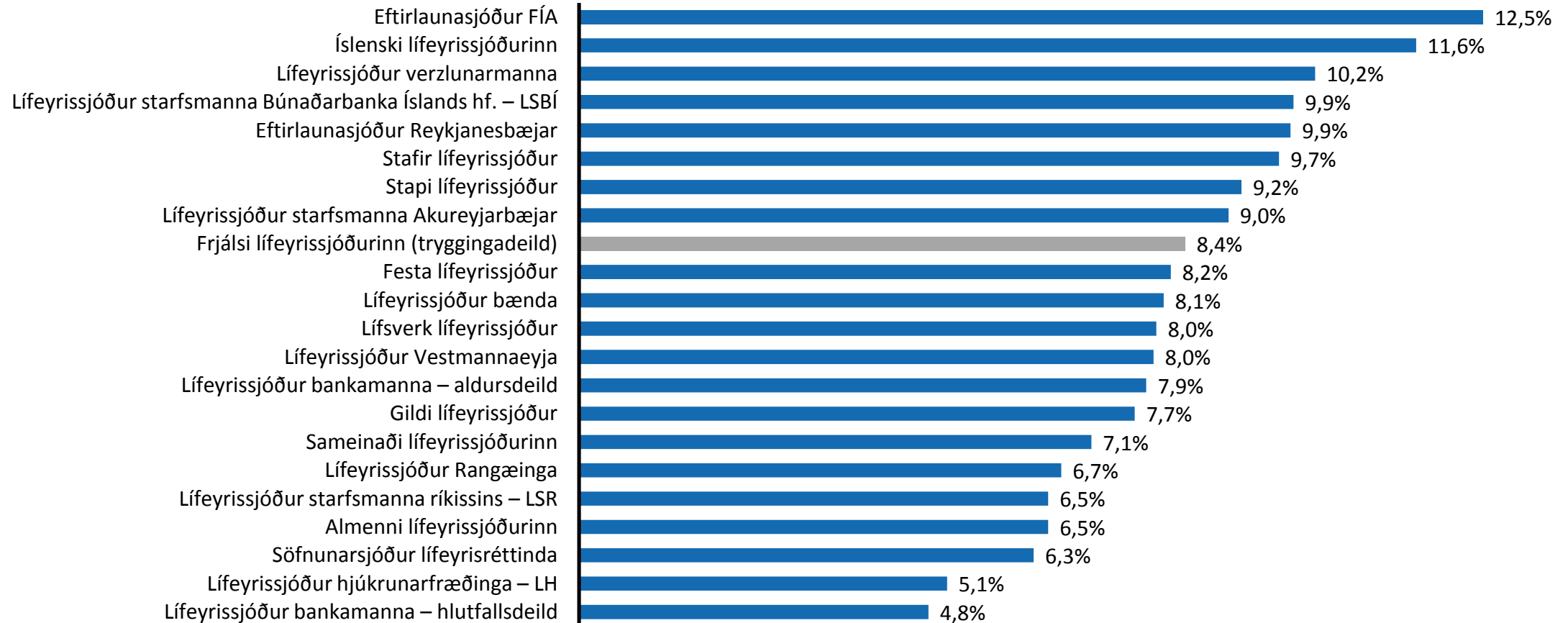
Ávöxtun

Meðaltal raunávöxtunar miðað við árslok 2015

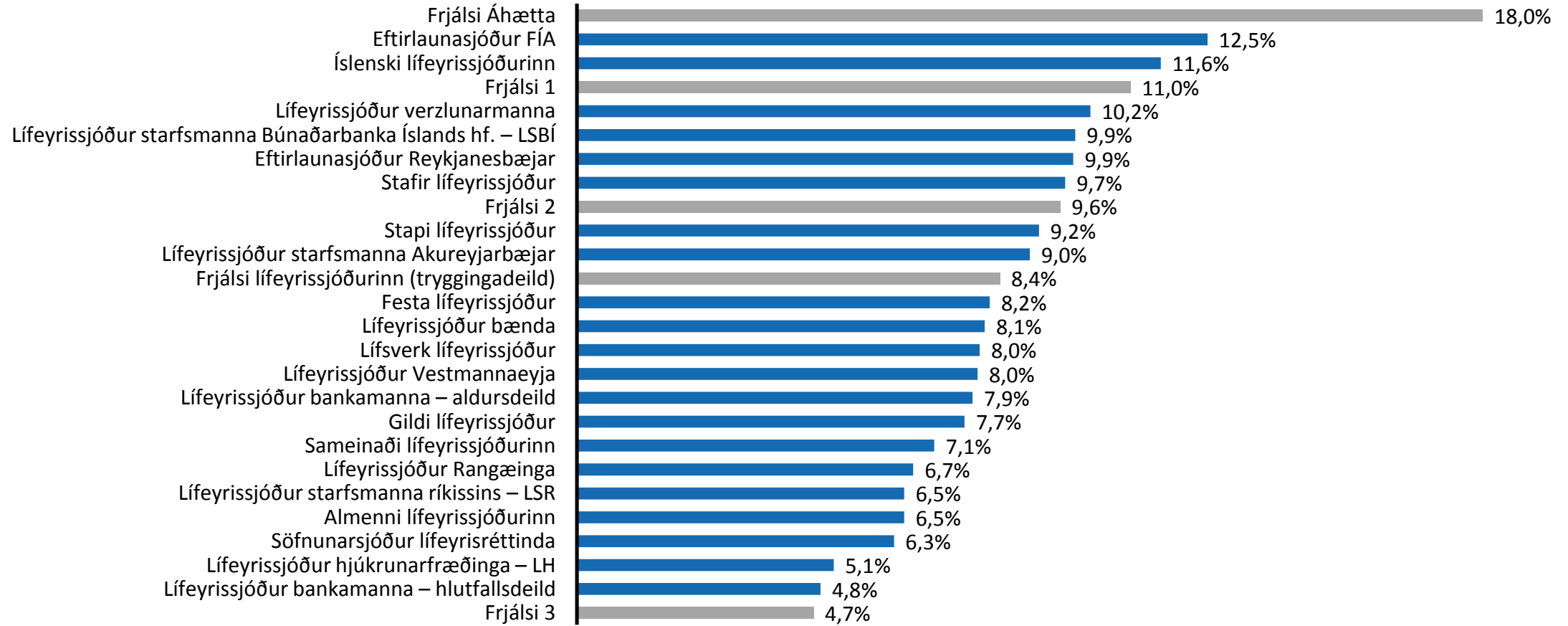
Hrein raunávöxtun tryggingadeilda

2015

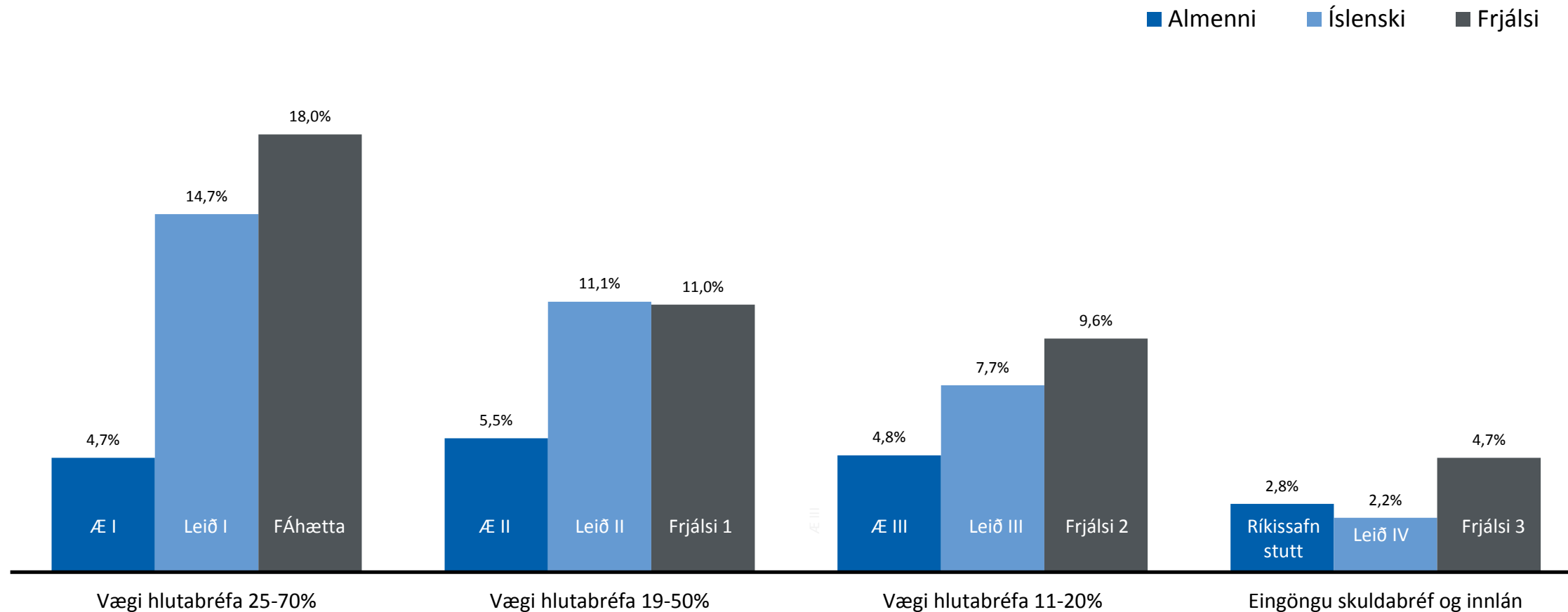
Samanburður raunávöxtunar tryggingadeilda og séreignaleiða Frjálsa

2015

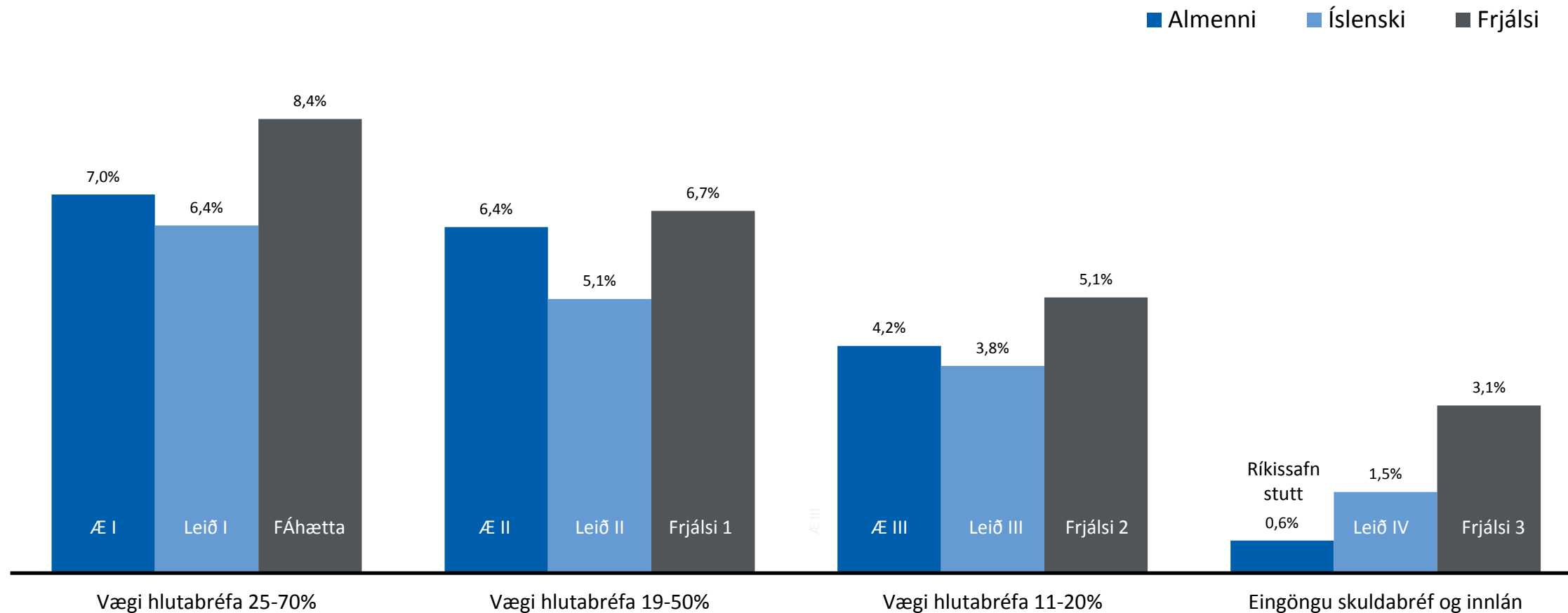
Samanburður á ávöxtun

Hrein raunávöxtun 2015

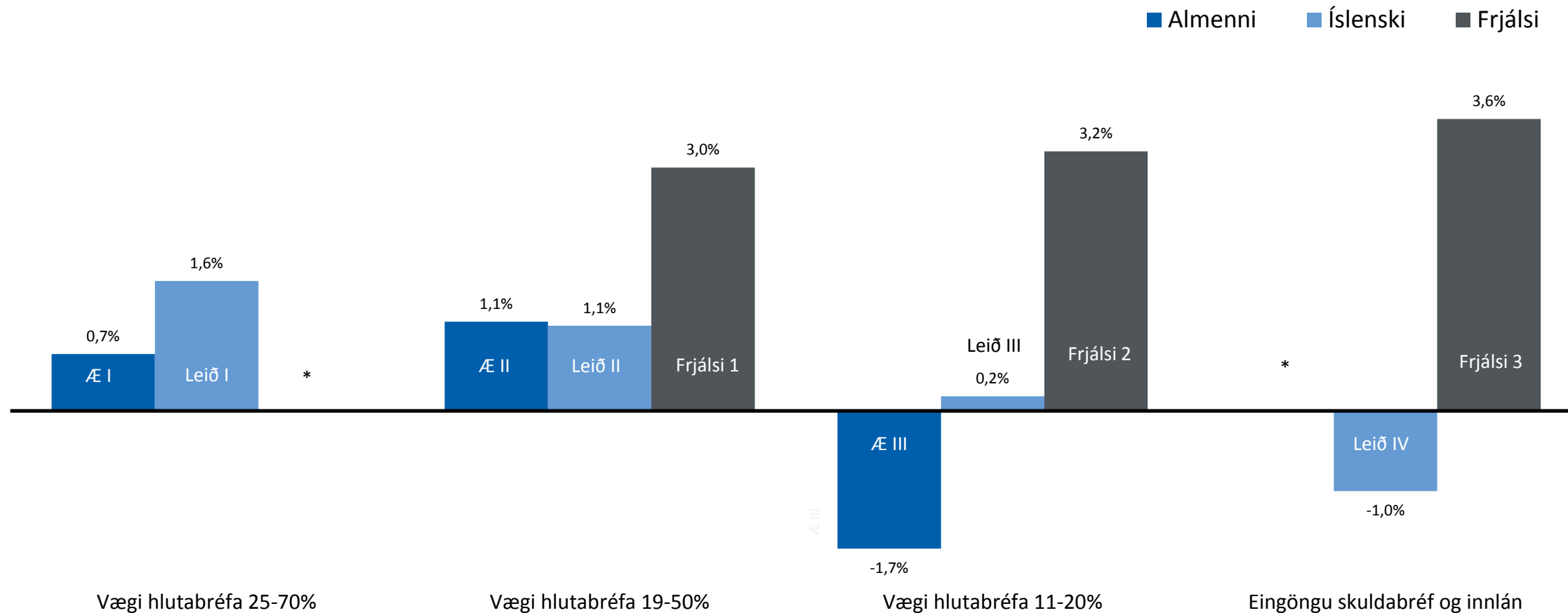
Samanburður á ávöxtun

Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára

Samanburður á ávöxtun

Meðaltal raunávöxtunar síðustu 10 ára

* Fjárfestingarleiðin Frjálsi Áhætta var stofnuð 1. janúar 2008 og hefur því ekki 10 ára rekstrarsögu.

47 ** Fjárfestingarleiðin Ríkissafn – stutt hjá Almenna var stofnað 31. október 2008 og hefur því ekki 10 ára rekstrarsögu.

Heimild: Ársreikningar Lífeyrissjóðanna.

Eignasamsetning

Eignasamsetning

31.12.2015

Eignaflokkar	Frjálsi Áhætta	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Tryggingadeild
Skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	38,5%	33,6%	52,3%	61,8%	50,4%
Skuldabréf með ábyrgð bæjar- og sveitarfélaga	0,0%	0,2%	0,3%	0,4%	0,4%
Skuldabréf með veð í fasteign	0,0%	1,5%	0,1%	0,3%	3,8%
Innlán í bönkum og sparisjóðum	14,6%	7,9%	11,3%	22,7%	10,0%
Skuldabréf og víxlar banka, sparisjóða og annarra lánastofnana	0,0%	2,8%	8,2%	8,2%	4,7%
Erlend hlutabréf	2,4%	22,2%	4,3%	0,0%	4,4%
Skráð innlend hlutabréf	38,7%	13,8%	7,9%	0,0%	11,8%
Óskráð innlend hlutabréf	1,4%	4,7%	3,4%	0,4%	3,8%
Skuldabréf fyrirtækja	1,1%	3,3%	3,2%	2,3%	3,3%
Erlend skuldabréf	0,4%	4,5%	3,8%	0,8%	3,3%
Annað	1,5%	1,6%	2,7%	3,0%	1,9%
Hlutir og hlutdeildarskírteini annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	1,3%	4,0%	2,5%	0,0%	2,1%
Samtals:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

	Frjálsi Áhætta	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi TRD
Stærð 31.12.2014 *	116.142	80.718.317	6.932.968	17.952.574	40.577.928
Stærð 31.12.2015 *	199.345	95.290.445	9.167.667	20.020.369	49.179.402
Vöxtur	71,6%	18,1%	32,2%	11,5%	21,2%
Verðtrygging skuldabréfasafns	81,7%	88,6%	83,8%	83,4%	92,4%
Meðallíftími skuldabréfasafns	6,24 ár	8,75 ár	7,13 ár	4,51 ár	9,69 ár

Eignasamsetning

31.12.2015

Eignaflokkar	Frjálsi Áhætta	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Tryggingadeild
Skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	38,5%	33,6%	52,3%	61,8%	50,4%
Skuldabréf með ábyrgð bæjar- og sveitarfélaga	0,0%	0,2%	0,3%	0,4%	0,4%
Skuldabréf með veð í fasteign	0,0%	1,5%	0,1%	0,3%	3,8%
Innlán í bönkum og sparisjóðum	14,6%	7,9%	11,3%	22,7%	10,0%
Skuldabréf og víxlar banka, sparisjóða og annarra lánastofnana	0,0%	2,8%	8,2%	8,2%	4,7%
Erlend hlutabréf	2,4%	22,2%	4,3%	0,0%	4,4%
Skráð innlend hlutabréf	38,7%	13,8%	7,9%	0,0%	11,8%
Óskráð innlend hlutabréf	1,4%	4,7%	3,4%	0,4%	3,8%
Skuldabréf fyrirtækja	1,1%	3,3%	3,2%	2,3%	3,3%
Erlend skuldabréf	0,4%	4,5%	3,8%	0,8%	3,3%
Annað	1,5%	1,6%	2,7%	3,0%	1,9%
Hlutir og hlutdeildarskírteini annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	1,3%	4,0%	2,5%	0,0%	2,1%
Samtals:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

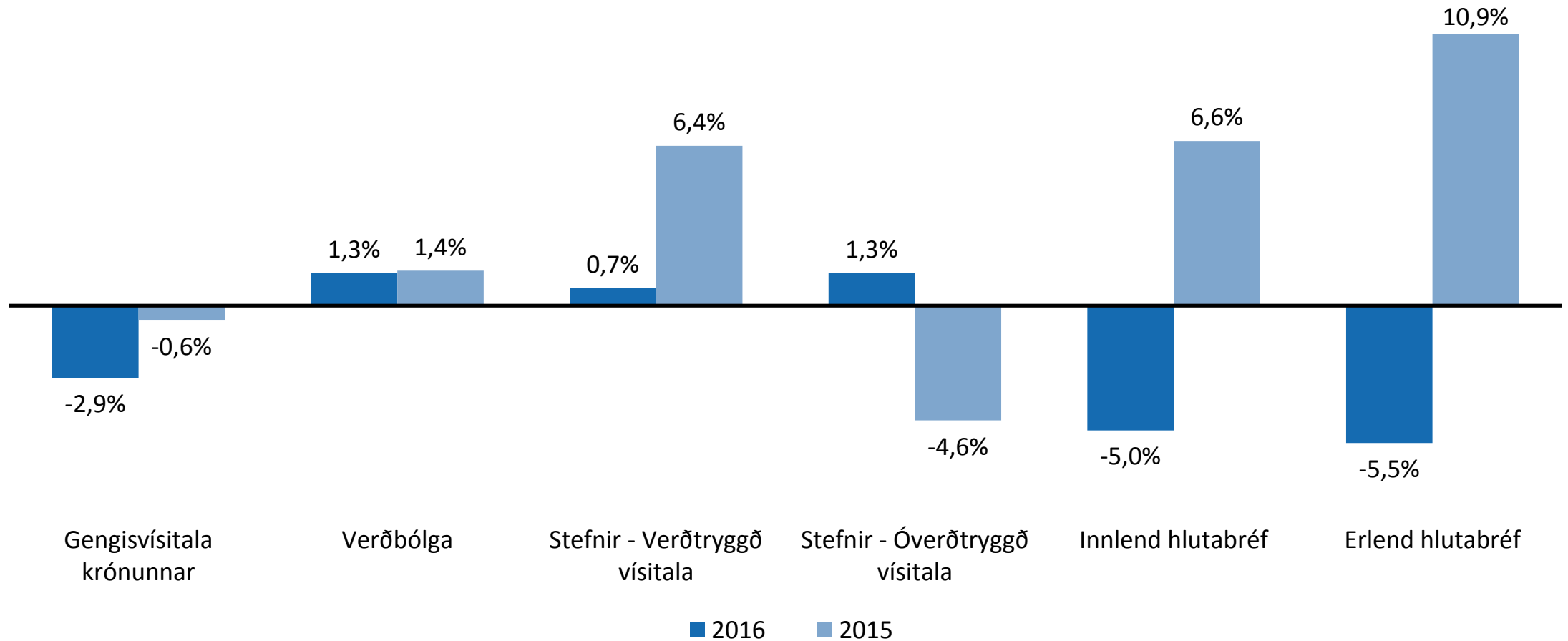
	Frjálsi Áhætta	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi TRD
Stærð 31.12.2014 *	116.142	80.718.317	6.932.968	17.952.574	40.577.928
Stærð 31.12.2015 *	199.345	95.290.445	9.167.667	20.020.369	49.179.402
Vöxtur	71,6%	18,1%	32,2%	11,5%	21,2%
Verðtrygging skuldabréfasafns	81,7%	88,6%	83,8%	83,4%	92,4%
Meðallíftími skuldabréfasafns	6,24 ár	8,75 ár	7,13 ár	4,51 ár	9,69 ár

Árið 2016

Þróun markaða fram til 22. maí 2016

Í samanburði við sama tíma 2015

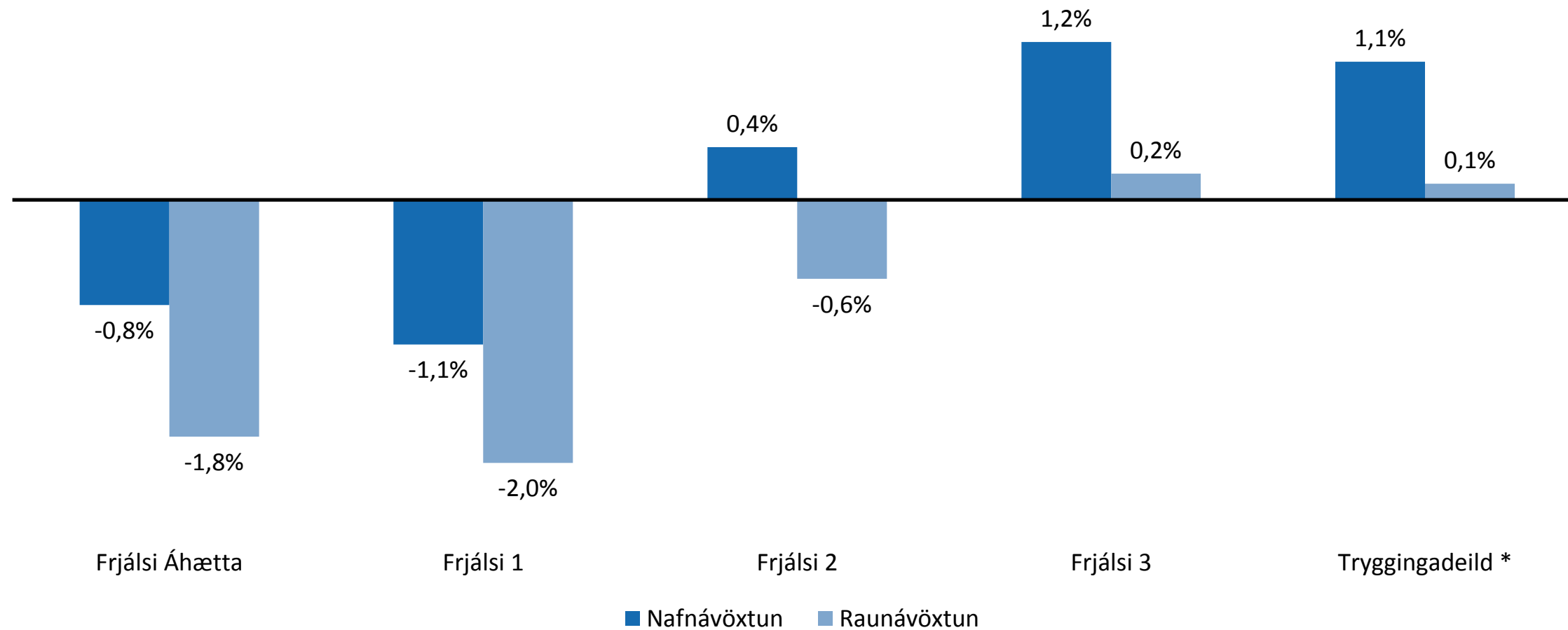

Innlend hlutabréf: Úrvalsvísitala Kauphallar Íslands (OMX18ISK), Erlend hlutabréf: Heimsvísitala hlutabréfa (MSCI World Index, ISK).

52 Heimild: Hagstofa Íslands, Stefnir, Nasdaq Iceland, Bloomberg og Arion banki.

Ávöxtun

31.12.2015 – 22.05.2016

Tryggingafræðileg athugun

Bjarni Guðmundsson
Tryggingastærðfræðingur

Tryggingafræðileg athugun

- Tryggingafræðileg athugun samtryggingarsjóðs
 - Samanburður á eignum lífeyrissjóðs við skuldbindingar hans til greiðslu lífeyris
- Skuldbindingar sjóðsins til greiðslu lífeyris
 - Samþykktir kveða á um réttindi fyrir greidd iðgjöld
- Lög nr. 129/1997 og reglugerð nr. 391/1998 segja fyrir um árlegan samanburð með stöðluðum forsendum
- Lífeyrissjóðir hafa almennt engan ábyrgðaraðila
 - Ef eignir eru lægri en skuldbindingar þarf að lækka áunninn rétt eða hækka iðgjöld
 - Almenn vilmörk l. 129/1997 : +/- 10% í eitt skipti eða yfir +/- 5% fimm ár í röð
 - Frá 2008 hafa til bráðabirgða gilt rýmri mörk

Tryggingafræðileg athugun

- Útreikningur miðast við núverandi sjóðfélaga
- Fundnar eru væntanlegar útborganir ár fyrir ár, þar til síðasti rétthafi er fallinn frá
- Síðan er reiknað hversu stóran sjóð þurfi til að greiða áætlaðar lífeyrisgreiðslur miðað við að tiltekin ávöxtun náist
- Útreikningum skipt í tvennt
 - Áunnið: vegna réttinda sem búið er að afla
 - Framtíð: réttindi sem áætlað er að bætist við

Tryggingafræðileg athugun 2015

- Mikilvægustu forsendur:
- Lífslíkur
 - Íslensk reynsla árin 2007– 2011, aðgreint fyrir karla og konur
- Örorkulíkur
 - Meðaltal íslenskra lífeyrissjóða árin 1998 – 2002, aðgreint fyrir karla og konur
 - Oft notað tiltekið hlutfall miðað við reynslu sjóðs
 - Fyrir Frjálsa lífeyrissjóðinn er notað rúmlega 60%
- Annað
 - Hjúskapar og barneignalíkur
- Vextir
 - Almennt miðað við 3,5% raunávöxtun

Frjálsi lífeyrissjóðurinn

Tryggingafræðileg staða í lok árs 2015

TRYGGINGAFRÆÐILEG STAÐA FRJÁLSA LÍFEYRISSJÓÐSINS 2015 – FJÁRHÆDIR Í MILLJÓNUM			
Eignir	Áunnið	Framtíð	Heildar
Eignir:	49.179,4		49.179,4
Endurmat:	697,7		697,7
Fjárfestingagjöld:	-1.164,3		-1.164,3
Iðgjöld:	0	69.511,4	69.511,4
Samtals:	48.712,8	69.511,4	118.224,2
Skuldbindingar			
Ellilífeyrir:	32.676,1	47.480,9	80.157,0
Örorkulífeyrir:	8.386,5	15.296,3	23.682,8
Makalífeyrir:	2.724,8	4.018,9	6.743,7
Barnalífeyrir:	82,7	749,7	832,4
Kostnaður:	286,4	894,8	1.181,2
Samtals:	44.156,5	68.440,6	112.597,1
Mismunur:	4.556,3	1.070,8	5.627,1
Hlutf. af skuldb.	10,3%	1,6%	5,0%

Breytingar á tryggingafræðilegri stöðu

	áfallið	framtið	heild
2012	-1,6%	0,4%	-0,3%
2013	0,8%	-0,1%	0,2%
2014	2,1%	1,5%	1,7%
2015	10,3%	1,6%	5,0%

Fjárfestingarstefna

Marinó Örn Tryggvason
Forstöðumaður eignastýringar fagfjárfesta

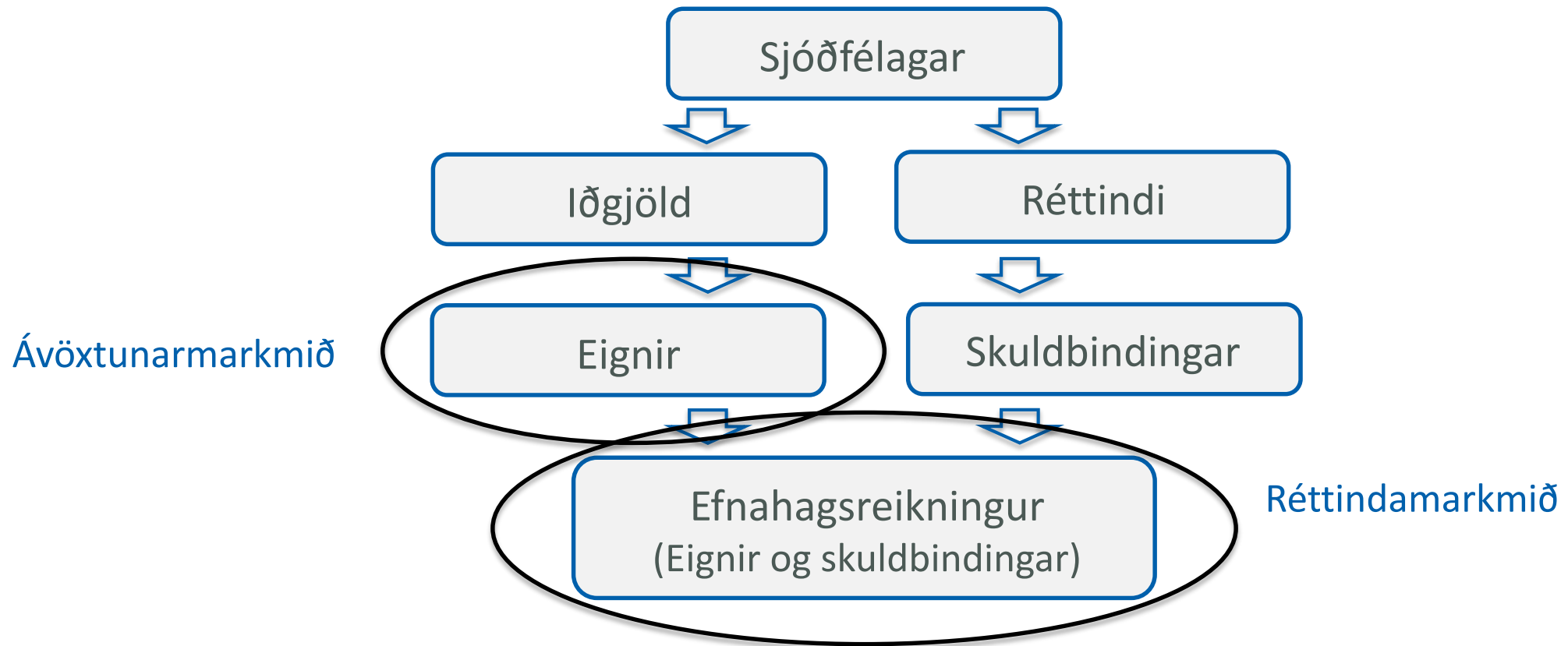
FRJÁLSI
LÍFEYRISJÓÐURINN

Markmið

- Séreignardeildir eru með ávöxtunarmarkmið
 - Valfrlsi, sjóðfélagi velur sjálfur fjárfestingarstefnu og þar með áhættustig (og vænta ávöxtun)
 - Stjórn mótar fjárfestingarstefnur sem sjóðfélagar geta valið á milli
 - Eignastýring á að leitast við að ná sem bestri ávöxtun miðað við þá áhættu sem felst í hverri fjárfestingarstefnu
- Tryggingadeild er með réttindamarkmið
 - Stjórn mótar stefnu þar sem markmið sjóðsins er að geta staðið undir þeim réttindum sem skilgreind eru í samþykktum
- Samspil séreignar og samtryggingar
 - Leitast er við að bjóða upp á mismunandi leiðir til þess að sjóðfélagi geti valið þá leið sem hentar honum best

Markmið

Frjálsi Áhætta

Fjárfestingarstefna

Flokkar	Markmið 2015	Vikmörk 2015	Markmið 2016	Vikmörk 2016
Innlán í bönkum og sparisjóðum	5%	0-25%	5%	0-25%
Ríkisvixlar, ríkisskuldabréf og skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	36%	20-100%	36%	20-100%
Skuldabréf bæjar- og sveitarfélaga	2%	0-10%	2%	0-10%
Skuldabréf og vixlar banka, sparisjóða og annarra lánastofnana	2%	0-10%	2%	0-10%
Fasteignaveðtryggð skuldabréf	0%	0-5%	0%	0-5%
Hlutabréf	45%	0-70%	45%	0-70%
Hlutir eða hlutdeildarskírteini annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	5%	0-10%	5%	0-10%
Önnur verðbréf	5%	0-40%	5%	0-40%
Fjárfesting í íbúðarhúsnæði	0%	0-1%	0%	0-1%
Samtals:	100,0%		100,0%	

Frjálsi 1

Fjárfestingarstefna

Flokkar	Markmið 2015	Vikmörk 2015	Markmið 2016	Vikmörk 2016
Innlán í bönkum og sparisjóðum	5%	0-20%	5%	0-20%
Ríkisvixlar, ríkisskuldabréf og skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	40%	30-100%	35%	20-100%
Skuldabréf bæjar- og sveitarfélaga	2%	0-10%	2%	0-10%
Skuldabréf og vixlar banka, sparisjóða og annarra lánastofnana	1%	0-10%	3%	0-15%
Fasteignaveðtryggð skuldabréf	2%	0-10%	2%	0-10%
Hlutabréf	40%	0-60%	40%	0-60%
Hlutir eða hlutdeildarskírteini annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	5%	0-10%	5%	0-10%
Önnur verðbréf	5%	0-40%	8%	0-40%
Fjárfesting í íbúðarhúsnæði	0%	0-1%	0%	0-1%
Samtals:	100,0%		100,0%	

- Vægi í flokknum *Ríkisvixlar, ríkisskuldabréf og skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs* minnkað úr 40% í 35%. Neðri vikmörk lækkuð úr 30% í 20%.
- Vægi í flokknum *Skuldabréf og vixlar banka, sparisjóða og annarra lánastofnana* aukið úr 1% í 3%. Efri vikmörk aukin úr 10% í 15%.
- Vægi í flokknum *Önnur verðbréf* aukið úr 5% í 8%.

Frjálsi 2

Fjárfestingarstefna

Flokkar	Markmið 2015	Vikmörk 2015	Markmið 2016	Vikmörk 2016
Innlán í bönkum og sparisjóðum	5%	0-20%	5%	0-20%
Ríkisvixlar, ríkisskuldabréf og skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	60%	40-100%	50%	30-100%
Skuldabréf bæjar- og sveitarfélaga	3%	0-10%	3%	0-10%
Skuldabréf og vixlar banka, sparisjóða og annarra lánastofnana	2%	0-10%	10%	0-20%
Fasteignaveðtryggð skuldabréf	0%	0-5%	0%	0-5%
Hlutabréf	15%	0-25%	15%	0-25%
Hlutir eða hlutdeildarskírteini annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	5%	0-10%	5%	0-10%
Önnur verðbréf	10%	0-30%	12%	0-30%
Fjárfesting í íbúðarhúsnæði	0%	0-1%	0%	0-1%
Samtals:	100,0%		100,0%	

- Vægi í flokknum *Ríkisvixlar, ríkisskuldabréf og skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs* minnkað úr 60% í 50%. Neðri vikmörk lækkuð úr 40% í 30%.
- Vægi í flokknum *Skuldabréf og vixlar banka, sparisjóða og annarra lánastofnana* aukið úr 2% í 10%. Efri vikmörk aukin úr 10% í 20%.
- Vægi í flokknum *Önnur verðbréf* aukið úr 10% í 12%.

Frjálsi 3

Fjárfestingarstefna

Flokkar	Markmið 2015	Vikmörk 2015	Markmið 2016	Vikmörk 2016
Innlán í bönkum og sparisjóðum	20%	0-35%	20%	0-35%
Ríkisvixlar, ríkisskuldabréf og skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	65%	50-100%	55%	30-100%
Skuldabréf bæjar- og sveitarfélaga	5%	0-10%	5%	0-10%
Skuldabréf og vixlar banka, sparisjóða og annarra lánastofnana	5%	0-10%	15%	0-30%
Fasteignaveðtryggð skuldabréf	0%	0-5%	0%	0-5%
Hlutabréf	0%	0-1%	0%	0-1%
Hlutir eða hlutdeildarskírteini annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	0%	0-1%	0%	0-1%
Önnur verðbréf	5%	0-30%	5%	0-30%
Fjárfesting í íbúðarhúsnæði	0%	0-1%	0%	0-1%
Samtals:	100,0%		100,0%	

- Vægi í flokknum *Ríkisvixlar, ríkisskuldabréf og skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs* minnkað úr 65% í 55%. Neðri vikmörk lækkuð úr 50% í 30%.
- Vægi í flokknum *Skuldabréf og vixlar banka, sparisjóða og annarra lánastofnana* aukið úr 5% í 15%. Efri vikmörk aukin úr 10% í 30%.

Frjálsi Tryggingadeild

Fjárfestingarstefna

Flokkar	Markmið 2015	Vikmörk 2015	Markmið 2016	Vikmörk 2016
Innlán í bönkum og sparisjóðum	5%	0-20%	5%	0-20%
Ríkisvixlar, ríkisskuldabréf og skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	60%	50-100%	50%	30-100%
Skuldabréf bæjar- og sveitarfélaga	3%	0-10%	3%	0-10%
Skuldabréf og vixlar banka, sparisjóða og annarra lánastofnana	2%	0-10%	5%	0-15%
Fasteignaveðtryggð skuldabréf	3%	0-10%	3%	0-10%
Hlutabréf	15%	0-30%	20%	0-35%
Hlutir eða hlutdeildarskírteini annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	5%	0-10%	5%	0-10%
Önnur verðbréf	7%	0-40%	9%	0-40%
Fjárfesting í íbúðarhúsnæði	0%	0-1%	0%	0-1%
Samtals:	100,0%		100,0%	

- Vægi í flokknum *Ríkisvixlar, ríkisskuldabréf og skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs* minnkað úr 60% í 50%. Neðri vikmörk lækkuð úr 50% í 30%.
- Vægi í flokknum *Skuldabréf og vixlar banka, sparisjóða og annarra lánastofnana* aukið úr 2% í 5%. Efri vikmörk aukin úr 10% í 15%.
- Vægi í flokknum *Hlutabréf* aukið úr 15% í 20%. Efri vikmörk aukin úr 30% í 35%.
- Vægi í flokknum *Önnur verðbréf* aukið úr 7% í 9%.

Tillögur um breytingar á samþykktum sjóðsins

Arnaldur Loftsson
Framkvæmdastjóri Frjálsa lífeyrissjóðsins

Breytingartillögur á samþykktum

Grein 9.1

9. Iðgjald

- 9.1. Iðgjald til Frjálsa lífeyrissjóðsins er frjálst en ~~að~~ lágmarksiðgjaldi (nú 12%) er tilgreint í, sbr. 2. gr. laga nr. 129/1997, sbr. þó V. bráðabirgðarákvæði laga nr. 129/1997, sbr. lög nr. 167/2006. Iðgjald til lágmarkstryggingaverndar ræðst af vali sjóðfélaga skv. grein 8.2.

Erfanlega leiðin. 3,40% í samtryggingu og 6,55% í bundna séreign.

Frjálsa leiðin. 7,95% í samtryggingu.

Tryggingaleiðin. 12% í samtryggingu.

Lágmarkstryggingavernd miðast við að innborgun hefjist við 25 ára aldur.

Um greinina

Lágmarksiðgjaldið er lögbundið. Lagt er til að ákvæðinu verði breytt þannig að ekki muni þurfa að breyta samþykktunum ef til lagabreytingar kemur hvað þetta varðar.

Breytingartillögur á samþykktum

Grein 9.11

- 9.11. Öllum innborgunum launagreiðenda, hvort heldur sem þær berast með nýrri skilagrein eða öðrum hætti, skal ráðstafa til greiðslu elstu ógreiddra iðgjalda og vanskilavaxta launagreiðenda og skapa réttindi samkvæmt því. ~~Stjórn~~ Sjóðnumsins er þó heimilt að víkja frá þessari reglu í því tilfalli þegar hafin hefur verið formleg innheimta iðgjalda í vanskilum sbr. grein 9.9. fyrir ákveðið tímabil og fullnægjandi trygging hefur fengist fyrir greiðslu iðgjalda, vanskilavaxta og innheimtukostnaðar vegna þess tímabils. Ennfremur ef lög kveða á um annað samanber meðferð mála á greiðslustöðvunartímabili launagreiðenda. Skilagrein telst ógreidd þar til innborgun nægir til fullrar greiðslu skilagreinarinnar og áfallinna vanskilavaxta á hana.

Um greinina

Ástæður þess að lagðar eru til breytingar á samþykktum sjóðsins að því er varðar hlutverk stjórnar eru aðallega þær að eðlilegt þykir að samþykktir endurspegli raunverulega framkvæmd hjá lífeyrissjóðnum, þannig að þar sem í samþykktum er kveðið á um að stjórn sjóðs skuli hafa tiltekið hlutverk þá skuli það vera stjórnin sem sinnir því. Víða í samþykktum sjóðsins er vísað til stjórnar varðandi tiltekin hlutverk hennar án þess þó að um sé að ræða hlutverk sem hún sinnir að jafnaði. Er því lagt til að samþykktum verði breytt hvað þetta varðar.

Breytingartillögur á samþykktum

Grein 10.2

10. Ellilífeyrir

- 10.2. Sjóðfélagi sem valið hefur Frjálsu leiðina getur flýtt töku ellilífeyris úr tryggingadeild fram til 60 ára aldurs eða frestað fram til 75 ára aldurs og sjóðfélagi sem hefur valið Tryggingaleiðina getur flýtt töku ellilífeyris úr tryggingadeild fram til 60 ára aldurs eða frestað fram til 72 ára aldurs. Í báðum samtryggingarleiðum lækkar eða hækkar fjárhæð mánaðarlegs ellilífeyris sbr. töflu T2. Sjóðfélagi sem valið hefur Erfanlegu leiðina getur flýtt töku ellilífeyris úr bundinni séreign til 60 ára aldurs eða frestað fram til 85 ára aldurs. Hafi sjóðfélagi ekki sótt um greiðslu ellilífeyris þegar viðmiðunaráldri er náð skv. gr. 10.1. skal litið svo á að sjóðfélagi hafi kosið að fresta töku ellilífeyris.

Um greinina

Lagt er til að frestun á útgreiðslu ellilífeyris úr bundinni séreign verði heimil í Erfanlegu leiðinni með sambærilegum hætti og úr samtryggingu í Frjálsu leiðinni og Tryggingaleiðinni. Samkvæmt lögum nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, með síðari breytingum, er lífeyrissjóðum heimilt að gefa sjóðfélögum kost á að fresta eða flýta töku ellilífeyris samkvæmt nánari ákvæðum í samþykktum. Samkvæmt samþykktum Frjálsa lífeyrissjóðsins er sjóðfélögum heimilt að fresta eða flýta töku ellilífeyris. Til frekari skýringar varðandi frestun á töku ellilífeyris er lagt til að bætt verði við grein 10.2. að hafi sjóðfélagi ekki sótt um greiðslu ellilífeyris þegar viðmiðunaráldri er náð skv. gr. 10.1. skuli litið svo á að sjóðfélagi hafi kosið að fresta töku ellilífeyris.

Breytingartillögur á samþykktum

Grein 11.5

11. Örorkulífeyrir

- 11.5. Örorkumatið skal vera læknisfræðilegt og fyrstu tvö árin miða við vanhæfni sjóðfélaga til að gegna því starfi sem hann gegndi er hann varð öryrki og hefur menntun eða reynslu til að gegna. Að því tímabili loknu skal orkutap metið á ný með tilliti til vanhæfni sjóðfélaga til almennra starfa, nýrra upplýsinga um heilsufar og störf og árangurs af endurhæfingu. ~~Orkutap skal síðan endurmetið eftir því sem stjórn sjóðsins telur ástæðu til.~~

Um greinina

Sá málslíður sem lagt er til að tekinn verði út er endurtekning á því sem kemur fram í gr. 11.7.

Breytingartillögur á samþykktum

Grein 11.7

- 11.7. Örorkuna skal meta eigi sjaldnaþ en á tveggja ára fresti eða oftár ef óskir þess efnis liggja fyrir af hálfu sjóðsins eða af hálfu örorkulífeyrisþegans. ~~Stjórn sjóðurinn~~ skal lækka eða fella niður örorkulífeyri þeirra öryrkja sem fá starfsorku sína aftur að nokkru eða öllu leyti. Sömuleiðis ber sjóðnum ~~þenni~~ að hækka örorkulífeyrinn, ef örorkan vex til muna og án sjálfskaparvíta frá því sem hún var metin við fyrri ákvarðanir.

Um greinina

Sjá rökstuðning við breytingu á grein 9.11.

Breytingartillögur á samþykktum

Grein 11.8

- 11.8. Aldrei skal samanlagður örorku- og barnalífeyrir vera hærri en sem nemur þeim tekjumissi sem sjóðfélaginn hefur orðið fyrir vegna örorkunnar, metið samkvæmt ákvæðum þessarar greinar. Við mat á tekjumissi er tekið tillit til atvinnutekna, lífeyris- og bótagreiðslna frá almannatryggingum og öðrum lífeyrissjóðum svo og kjarasamningsbundinna tryggingabóta sem sjóðfélaginn nýtur vegna örorkunnar. Því til sönnunar getur ~~stjórn~~ sjóðurinn krafist vottorða frá skattstofu, vinnuveitanda o.s.frv. Til mats á því hvort tekjuskerðing hafi orðið vegna örorkunnar skal nota sem viðmiðunartekjur meðaltal tekna sjóðfélagsins síðustu þrjú almanaksár fyrir orkutapið verðbætt til úrskurðardags. Reynist þriggja ára meðaltal sjóðfélagsins óhagstætt vegna t.d. sjúkdóma eða atvinnuleysis er heimilt að leggja til grundvallar meðaltal átta almanaksára fyrir orkutapið og sleppa því almanaksári sem lakast er sem og því almanaksári sem hagstæðast er. Hafi sjóðfélagi greitt iðgjöld í skemmri tíma en átta ár fyrir orkutapið skal reikna út frá viðkomandi árafjölda. Viðmiðunartekjurnar taka breytingum frá úrskurðardegi í samræmi við breytingar sem verða á launavísitölu. Að sama skapi er ~~stjórn~~ sjóðnum heimilt að líta fram hjá einstökum greiðslum á viðmiðunartímabilinu sem eru ekki hluti af almennum launagreiðslum. Með því er til að mynda vísað til eingreiðslna vegna starfslokasamninga eða annarra greiðslna sem víkja verulega frá fjárhæð þeirra greiðslna sem eru grundvöllur iðgjaldsgreiðslna til sjóðsins á viðmiðunartímabilinu. Í slíkum tilfellum skal heimilt að líta til allt að fimm ára fyrir orkutapið.

Um greinina

Sjá rökstuðning við breytingu á grein 9.11.

Breytingartillögur á samþykktum

Grein 11.10

- 11.10. Skytt er sjóðfélaga sem sækir um örorkulífeyri úr sjóðnum eða nýtur hans að láta ~~stjórn~~sjóðnum síns í té allar upplýsingar um heilsufar sitt og atvinnutekjur sem nauðsynlegar eru til þess að dæma um rétt hans til örorkulífeyris og ef nauðsynlegt er, gangast undir læknisskoðun hjá trúnaðarlækni sjóðsins. Berist ekki fullnægjandi gögn og upplýsingar frá sjóðfélaga og hann sinnir ekki tilmælum sjóðsins þar að lútandi skal umsókn hans vísað frá. Þá er örorkulífeyrisþegum skytt að upplýsa sjóðinn um breytingar á högum sínum að því marki sem þær kunna að hafa áhrif á rétt til greiðslu örorkulífeyris eða fjárhæð hans, svo sem er varðar heilsufar eða tekjur.

Um greinina

Sjá rökstuðning við breytingu á grein 9.11.

Breytingartillögur á samþykktum

Grein 15.2

15. Skipting réttinda og inneignar-á milli sjóðfélaga og maka

- 15.2. ~~Á grundvelli samkomulags réttihafa og maka hans getur réttihafi ákveðið að inneign hans skuli allt að hálfu renna til að mynda sjálfstæða inneign fyrir maka hans eða fyrrverandi maka og lækkar þá inneign réttihafans sem því nemur. Samkomulag þetta skal eftir því sem við á ná til inneignar í séreignardeildum eða séreignarsjóðum og fela í sér gagnkvæma og jafna skiptingu inneignar beggja aðila meðan hjúskapur eða sambúð hefur staðið eða stendur. Réttihafa er óheimilt að framselja, veðsetja eða á annan hátt ráðstafa innstæðu eða réttindum skv. samningi um viðbótartryggingavernd eða lífeyrisréttindi í séreign við Friðlsa lífeyrissjóðinn, sbr. 8. gr. laga nr. 129/1997, nema með samkomulagi skv. 1.-3. tl. 3. mgr. 14. gr. sömu laga.~~

Um greinina

Heimildir til skiptingar séreignar eru lögbundnar. Lagt er til að samþykktarákvæðinu verði breytt á þann veg að vísað verði til lagaheimildarinnar í stað þess að útlista þær leiðir sem eru tækar.

Breytingartillögur á samþykktum

Grein 16.2

16. Tilhögun lífeyrisgreiðslna

- 16.2. Lífeyrir greiðist úr tryggingadeild og bundinni séreign mánaðarlega eftirá. Fyrst fyrir næsta mánuð er lífeyrisréttur myndaðist og síðasta sinn fyrir þann mánuð er réttur til lífeyris fellur úr gildi. Ellilífeyrir greiðist frá og með næsta mánuði eftir að umsókn berst sjóðnum. Þó er sjóðnum heimilt að greiða ellilífeyri úr bundinni séreign í sama mánuði og umsókn berst sjóðnum. ~~Þerist umsókn um ellilífeyri eftir að hámarksaldri er náð, sbr. gr. 10.2., er heimilt að greiða ellilífeyri aftur í tímann til hámarksaldurs, þegar hámarksaldri er náð skv. gr. 10.2. skal sjóðurinn hefja greiðslu ellilífeyris vegna næsta mánaðar þar á eftir, enda hafi sjóðurinn nauðsynlegar upplýsingar þar að lútandi.~~ Aldrei skal ~~sjóðnum/sjóðstjórn~~ skylt að úrskurða lífeyri lengra aftur í tímann en fjögur ár sem reiknast frá byrjun mánaðar er umsókn berst sjóðnum. Nemi áunnin réttindi til ellilífeyris minna en 1.500 kr. á mánuði, og ekki er um sameiningu við önnur réttindi að ræða, er sjóðnum heimilt að greiða lífeyrisþega í einu lagi þá upphæð sem svarar til tryggingafræðilegs virðis lífeyrisréttarins, óski hann þess. Upphæðin uppfærisk árlega-mánaðarlega í hlutfalli við breytingu á vísitölu neysluverðs til verðtryggingar miðað við grunnvísitöluna 230. Ef bundin séreign sjóðfélaga er lægri en 500.000 kr. er sjóðfélaga heimilt að fá hana greidda út í heilu lagi. Upphæðin uppfærisk árlega í hlutfalli við breytingu á vísitölu neysluverðs miðað við grunnvísitölu 173,5 stig.

Breytingartillögur á samþykktum

Gr.16.2

Um greinina

Lagt er til að heimilað verði að greiða ellilífeyri úr bundinni séreign í sama mánuði og umsókn berst sjóðnum en ekki skilyrðislaust í næsta mánuði. Ef umsókn berst nægjanlega snemma í mánuði þá er mögulegt að það náist að greiða út ellilífeyri úr bundinni séreign í lok sama mánaðar. Ástæðan er sú að úrskurður ellilífeyris úr bundinni séreign er í mörgum tilvikum einfaldari en úrskurður ellilífeyris úr í tryggingadeild.

Samkvæmt breytingatillögunni er lagt til að hafi sjóðfélagi ekki sótt um greiðslu ellilífeyris þegar hámarksaldri skv. gr. 10.2. er náð skuli samt sem áður hefja greiðslu ellilífeyris. Eins og fram kemur í ákvæðinu er lífeyrir úr tryggingadeild og bundinni séreign greiddur mánaðarlega eftir. Jafnframt er áskilið að sjóðurinn hafi nauðsynlegar upplýsingar en í framkvæmd þarf sjóðurinn að fá upplýsingar frá sjóðfélaga um reikningsnúmer o.þ.h. vegna greiðslu lífeyris. Í grein 10.2. er m.a. kveðið á um til hvaða aldurs sjóðfélagi getur frestað töku ellilífeyris og í töflu T2 er m.a. tekið fram hvernig tiltekin frestun lífeyristöku hefur áhrif til hækkunar á fjárhæð lífeyris, en einungis til þess hámarksaldurs sem hægt er að fresta töku ellilífeyris til. Hafi sjóðfélagi ekki sótt um greiðslu ellilífeyris þegar hámarksaldri er náð er engu að síður gert ráð fyrir greiðslu ellilífeyris enda ekki hægt að fresta töku hans lengur með áhrifum til hækkunar í samræmi við samþykktir sjóðsins. Þá er lagt til að felld verði út setningin um að berist umsókn um ellilífeyri eftir að hámarksaldri er náð, sbr. gr. 10.2. sé heimilt að greiða ellilífeyri aftur í tímann til hámarksaldurs. Talið er óþarfi að hafa slíkt ákvæði inni en eftir sem áður væri slíkt heimilt ef slíkar aðstæður kæmu upp, sbr. meðal annars með hliðsjón af túlkun Fjármálaeftirlitsins varðandi heimild lífeyrissjóða til greiðslu afturvirkra lífeyrisgreiðslna. Aldrei er þó skylt að úrskurða lífeyri lengra aftur í tímann en fjögur ár.

Þá er lagt til að þau réttindi sem heimilt er að greiða út í heilu lagi uppfærast mánaðarlega í hlutfalli við breytingu á vísitölu neysluverðs til verðtryggingar til samræmis við ákvæði í Samkomulagi um samskipti lífeyrissjóða.